

היינטיג פאקסבלאט

№ 282 Łódź, Piątek, 8 grudnia 1933 r. עלטער יאהרגאנג לאדז. פרייטאג. כ' כסלו תרצ"ד № 282

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז. פעטריקאווער 21, טעל. 224-71. — אדרעס פאדאקאפי און אדמיניסטראציע: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

מחזיקי הדת סאלנא 7

הינד-ספר-תורה פ"י ערונג

איז זאל פילדארמאניע, נארוואוויש 20

למובת די 2 ת"ת: "מחזיקי הדת" (סאלנא 7) און תלמוד-תורה דאלטשטאט (בושעווינער 23)

מיט דער בעטייליגונג פון דעפוטאט הרב לעווין (רישע), פרעזענט פון אונדזער ישראל אין פוילען הרב איטשע מאיר לעווין (ווארשא), הרב הרשעהארן (ווארשא) און פרועזענט דעם לייבעל מינצבערג און פרועזענט פישעל ליבערמאן, די פונקט זילבערשטיין און פרידענאווא, ערשטער, ארבעטער, איינשטודירטער כאר, די גאלדעריע אין רעזערווירט פאר פרויען, בעמערקונג: דאס גייען די ירושת קומט דאס אין אייגענעם לאקאל (סאלנא 7) פונקט פ' וישב 6 א זיינער ווענד, ביים גייען די ירושת אין דער אייגענעם פאר פרויען פריי, זילבער-פערקויף אין לאקאל פון "מחזיקי הדת" (סאלנא 7), אין תלמוד תורה בושעווינער 23, אין "בית יעקב" (שרודמיטשקע 82).

בוה הננו מודיעים, כי ביום ד', י"א כסלו (29/XI) מתה בפארוז והובלה שמה לקבורה אמנו ואחיותנו חיקרת, תאשה הכבודה והחשובה

מות קריינע

אוריזאהן נ"ע

אשת ר' עזריאל צבי ז"ל
בת של ר' אברהם זאכהיים ז"ל
המשפחה המתאבלת.

זאל פילדארמאניע 20 נארוואוויש 20

משה פריים

די הכנסה איז בעשטימט פאר אונבעמיטעלטע האנדווערקער

זאל פילדארמאניע, דעם 15-טען דעצעמבער, 5 א זיינער און צומארגענס שבת-חנוכה פ' מקל, מברכים הח' ובה, 9 פריי וועט דער פענאמענאלער עמוד-סינסטלער, חזן דאוונען סבת-שבת, שחרית אין מוצאי עם דעם אנטוויקלונג פון פרא-עסטיאנעלען נומ-איינשטודירטער כאר אונטער דער ליידונג פון צוואנציגן דיר, הערץ רובין.

זאל פילדארמאניע, דעם 15-טען דעצעמבער, 5 א זיינער און צומארגענס שבת-חנוכה פ' מקל, מברכים הח' ובה, 9 פריי וועט דער פענאמענאלער עמוד-סינסטלער, חזן דאוונען סבת-שבת, שחרית אין מוצאי עם דעם אנטוויקלונג פון פרא-עסטיאנעלען נומ-איינשטודירטער כאר אונטער דער ליידונג פון צוואנציגן דיר, הערץ רובין.

זוליגן טויט פון איינער בעוו, שותף נייע

אברהם גרינוואלד

דריקן מיר אויס די מערביגענע פרוי און פילדער אונזער הצדיקסטען מיטגעפיהל, זיט זיך פאר 100

די שותפים
פאמיליע הענדל בוכבינדער
און סנה גליקליך 6661

!! האנדעלס-ביכער !!

ווער עם פיהרט, צאהלט א 1/2 % אומזאץ-שטייער.

דאס בעוואוסטע בוכפיהרונגס-ביורא פון **ס. פראווערמאן** לאדז, פעטריקאווער 17, טעל. 242-27.

ערשטער הויף, רעכטע מיהרט ביכער פאר 15 טירמעס, ערשטעלענע רעסע-רענצען, בוכהאלטעריע שטייער-בערעכונגען, די צייט צום שטעמפלען ביכער אין קורץ, קומט אן איבערצייגט זיך אינפארמאציע אומזיסט.

DR. MED. **FAMILIER**

איבערליבע און קינדער-קראנקהייטן פיעטריקאווער 62

נעהמט אן פון 12.80 ביז 1.30 נאכט, און פון 6.30 ביז 7.30 ביטאג

נאך נישט אלע ווייסן, אז דאס **הירושנער-אטעליע** פון **שווארצמאן** פיעטריקאווער 21 פראנץ 1-ער שטאט

נעמט אן פלעגט הירושנער און שניידער-ארבייטען פון אייגענע און אנפערטליכע סחורות, אויך פלעגט ארט הירושנער-רעפערטאזשען צו קאנקורענץ-פרייען.

!! רעזעלע בעהענדלונג !! פונקטליכע אינסטרוקציען

בעם, זוליג רעקלעמט טאגן מיר די קינדערעם א הנהג אויף 23 טעגערען יעדען דאסער-פונקטליכען נאכען מיר צו 6 טעג פליסענדיג אומזיסט, קומט און איבערצייגט זיך!

"לינת הצדק"

לאדז, ציגעל-נאם 17

דער פיינאליש שטראפישער קעניגע איז טעטיג טעגליך פון 11-1 און פון 4-6 אונטער און געמינט זיך איבער דער אויזליכט פון א דאקטאר-ספעציאל ליטט, קורצ-לאמפען, דיאטעטישע, סא-ליקס, עלעקטרישע בערער, ערמעגליכט פרייען.

דאס ספעטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער חשוב חבר און פרועזענט אברהם נעכמישיצקי זוליגן פלעגלענען טויט פון זיין שוועסטער **אסתר מאשה נ"ע**

זיט בעטרייט מיט די טראגדיעלע ווערטער המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבילי ציון וירושלים. די מערה פלעגט און די חברה פון מילדעווער און פיעטריקאווער אין לאדז נארוואוויש 22 פרייען.

30% פירינערווי איבעראל

בעקומט איהר אלערליי הערן און דאמען-שטאפען צום הערסט און וויינער-טעזאן

אויף אנציגער און פאלטענס די לעצטע גייהיטען, ניר ביי דער מירע

M. TAZBIR

לאדז, פיעטריקאווער 23 טעל. 226-39 — מראגס, 11 שטאק, קומט און איבערצייגט א זיך!

הירט! לעטייל!

הזכרה

זונטאג, דעם 10-טען דעצעמבער 1933, 12 א זיינער ביטאג, קומט פאר אויפן בית-החיים **א הזכרה** און די ענטהילונג פון דער מצבה נאך אונזער אונטערגעליכען

נ"ע **זארזשעווסקי** אהרן

אלע קרובים, פריינד און בעקאנטע ווערען געבעטען פינקטליך צו קומען. **די פאמיליע**

6694

אין סאליטען: כאר-מיטגלידער ס. טראפיוווינס (סאטוראן), ה. סארן (סאטוראן), ה. סאליטסקי (באט), און פראנראס: י. ס. זולצער, א. ב. בירנבוים, בלו-מענטאל, זילבערץ, איינשטאט, ווינער, א. א. ביים קלעוויר: **דלר, ט. רידער**.

זילבערץ צום רימן פון 1 ו.ל. ביז 2 ו.ל. א צו בעקומען אין קאסע פון פילדארמאניע.

CZARY

אינאפרופליך לעצטע 2 טעג! יוסף איז מצרים

כל נדרים די פרייזען זענען פערקלענערט
ווי אויך אויסערן פראנצאסן

ס'איז געמונען געווארן
אויף ציגעל-נאָס רינג פיעטראָווער
א שוואַרצער
פאָקי-
האַר-נער

אָפּגעזעצן געפן סימנים און אָנאָט
קאָסטן אין אַדמיניסטראַציע
פון דער צייטונג.

Dr. med.
Haltrecht

ספעציאַל-אַרצט פאַר היים-און געשלעכטס-
קראַנקייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8-1 מיטאָג און פון 6-9 אַחנאָ.
זונטאָג פון 10-1 נאַכטאָג.

אויגען - קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעל. 221-72
נעמט אן שטענדיגע אויגען-קראַנקע
(צוועק אַפּעראַציע א.ו.וו.) ווי אויך
אָפּטילאָגישע פון 9 ביז 1 אין פון 1
מיז 7.30 אַווענד.

Z intencji zaręczyn mojej
kochanej siostrzenicy
panny **RACHELI BANETOWKY**
z p. **JAKOBEM WYSZCZEGODEM**
życze wiele szczęścia i różowej
przyszłości
Siostrzenica
Różka Herszberg.

גאלד, פייזשטעריע
אין לאַמבארד-קוויטעס
צאָלעס די העכסטע פרייזען
איזידאר פיל אלקא
פיעטריקאווער 7.

די איבעראל בעקאנטע מיט איהרע ערשטקלאסיגע אויסארבייטונגען
טור-און-מאדע-ווארעז-פאבריק
JAKÓB Rapaport, Bielsko
האט שוין געעפנט אין לעדו א לאגער אין איהרע אויסארבייטונגען
אויף 17 פיעטריקאווער 17
פאר הורט-און דעטייל-פערקויף
פאבריקס-פרייזען!

פרייה פון האנדלעם - ביכער
S. HAMBURSKI, ŁÓDŹ
42 Piotrkowska 42, tel. 210-02
עמפעהלט צום ביליגסט-פערקויף אַלעראַרט
פויכר-האלטערישע ביכער
איינווענטוארען
וועמסעל-אפאלען
רעמקאנראם און
פאבריקס-ביכער א.ד.גו.
ווי מעמאריאלען און זשורנעלע
אמעריקאנער הויפט-ביכער
קאנאט-ביכער
פערקויף-און איינקויף-ביכער
צו די נידריגסטע פרייזען
די סאָמפּליעסטען מיטן סטעמפלען ביכער אין האַנדלעם-געריכט
ווערן דורך אונז זעלבסט ערלויבט אין פערקויף פון 3 טעג.

איבערדאשענדע נייעס!
גרויס בעניטעטערונג און צופרידענהייט וואס ארויס
ביי יעדע פון די געזעצטע קונדשאפט, וואס בעזוכען מין
ערשטקלאסיגע איינשאַפּערענטען
פרייע-אנשטאלט פאמארסקא 3
וואו עס ווערט אויך ראוירט און זיין און אהן זעסער
גריט א ספעציעלע עלעקטרישע אפאראט
וואס האט עוואָרבען גרויס סימפאטיע ביי רעליגיעז-נעשטימטע
יונגלייט, וואס ווילען זיך נישט ראוירן מיט קיין מעסער.
קומט און אייבערשיינט אידן! מיט אַכטונג
S. FERNEBOK
אינהאַפּער פון פרייער-אַנשטאלט
פאמארסקא 3

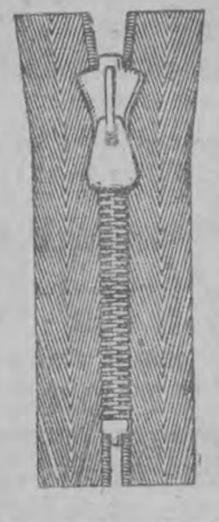
די נייעסטע מאדעלן שיד
פון די עלעגאַנטסטע
אין א רייכען אויסוואל בעקומט איהר נדר ביי
A. Ogórek
ŁÓDŹ, ZAWADZKA 11.

אכטונג בעזיצער פון אגראניטשניקעס!
אום צו שפּאַרען די לעדווער בעקלעקערונג צייט און
בעמיהונג האט די לעדווער עלעקטראָווייז ערוואַרט דעם
יוד. אינוואַרידען-אַלמאָנת-און יתומים-פּעראַיין
צו צעלן 25 - טעלעפאן 191-78 צו עמפּען
פערמיטלונגס-ביוראָס
ווי עס ווערען אָנגענומען
איינצאהלונגען פון די רעכנונגען פון אגראניטשניקעס
מיר גלויבען דאָס עס וועט זיין אַ גרויסע פּערליכערונג פאַר
יעדען בעזיצער פון אַגראַניטשניקעס, איינצאהלונגען אין די
ספעציעלע פּערטיילטע פּונקטען אונטערשטיצערדיג גלייכצייטיג
אַז וויכטיגע אינסטיטוציעס. צוליב דעם קריזיס האָבען מיר
רעזוצירט דעם פרייז פון 35 אַויף 30 גר. צו יעדען רעכנונג.
מיר בעטען נישט צו צאָלען אין קיין פּריוואַט-ביוראָס נאָר אין
אונזערע אָנגעוויזענע פּונקטען. דער פּעראַיין איז פּעראַנשטעלן
אַרײַן געלד. מיר בעטען ביים איינצאהלען מיטצופּרענגען דעם
לעצטען רעכענונג.

Dr. **S. Kantor** Dr. **Wajnberg**
ספעציאַליסט פאַר סיפּיליס, טריפּער
און הויט-קראַנקייטען, בעהאַנדלונג
פון מצנער-שוועקע
וואַינינג יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אן פון 8-2 נאַכט. און פון 4-9
און, אַוונטאָג און יום-טוב פון 8-2 נאַכט.

פרייטאָג צונאַכטס און שבת 9 פּרייה פ' וויש
דעם 8 און 9/XII אַרדנען מיר איין אין לעקאַל פון אונזער
פּעראַיין, במחויב-חוליים, קילינגענע 120, אַ דעוונען
מיט דעם אַנטייל פון דעם בעוואַסטען חוץ אָפּטילאָוועס פון
ווינער קאָנסערוואַטאָריע, דער העלדישער טענאַר
ה' יוד וויליספּערגער מיט אַ מוואַרטעם
און דיניסמאַן, פ' מקד. 12/XII, 8 אַווענו קומט
פאַר די פּיערונג פון אַנצידען דעם 1-טע חנוכה-ליכטעל
אויך אַ קאַנצערט מיט פּאַלעס-לידער, אַריעס, אַפּערעס, דורך
דעם אַבענדערטעם חזן, אויף וועלכען מיר לעדען אין
די נאַנצע לעדווערע פּונקטען. דער פּעראַיין איז פּעראַנשטעלן
קראַנקע מיט אומיסטע מעדיצינישע און נאַהרונג הייל.
די פּערוואַלטונג
בעמ. (1) בילעטן צום פּרייז פון 1 זל. און צו בעקומען אין מחויב
חוליים, קילינגען 120 און ביי ה' שווימסטן, גלובאָ 63
(2) צום קאַנצערט אין פּאַר פּריווע רעקערוויז אַ ספעציעלע זעל.

וויכטיג נייעס
פאַר מוויטער-און טריקאטאזש-
פאַבריקאַנטען!
דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז צום פּערווען
אין מיין דערט-נאַלאַנמערע-נעשעפּט
פּערווען מיט אַ גרויסן אויסוואל פון די בעסטע
רייז-פּערווערשלוסען
צו אויסערט ביליגע פרייזען.
קומט און איבערשיינט איהן
מיט אַכטונג
H. APFELBAUM
2 d z, Pólczna 2,
tel. 142-92.
P. K. O. 68-384.

א הערצליכען מול-טוב ווינשען מיר אונזער
פּעמיליע
אַנדזשאַ חילמאוויטש
מיט ה' טוביה שולמיליסטער
צו זייער חתונה, מיר ווינשען דאָס יונגע פאַר
אַ גליקליך צוזאַמענלעבען, זאָל איהר לעבנס-וועג
מיט ווינען בעזירט זיין, און די פּעטערן זאָלען פון
אייך פיל נחת דערלעבען.
פּעמיליע הערשאַוויטש, קילינגענע 25

מול טוב
אַ הערצליכען מול-טוב ווינשען מיר אונזער
געפּרעטען סכרוואַלטונגס-מיטגליד
יצחק שלאמאוויטש און פרוי
אַ דער חתונה פון זייער טאָכטער
חיהלע מיט ה' חיים שלום טאַטל
דעם יונגען פאַר אַ גליקליך צוזאַמענלעבען.
די פּערוואַרטונג פון צענטער, ראָד-
פאַרקער-פּאַריין פּילמורסקינא 43
פּרועס: א. גראַמאַן.

אַ הערצליכען מול-טוב
ווינשען מיר אונזער בעוועזענע פּרועס
ה' אברהם הירש גירענבערג
אַ דער העכטיגסט-פּיערונג און זיין ווון
משה נמע גירענבערג מיט פּר. יומא הערנסט
וועלכע עס קומט פאַר פּרעסאָפ' וויש ד. 8.12, מיר ווינשען
אויס און ער זאָל זיין צו ווערן פון זע אַ רוז ישיבם ובוך
גלעבצטען ווינשען מיר דעם יונגע פאַר אַ גליקליך-נעם
זאָל מיר ווינען בעזירט זיין און זע זאָלן בויען זענען עס
פון דער חתונה וואָס די בערג פון עיין ווערלעך.
מיט דעם נבילה חסדים נעם צייכענט זיך
די פּערוואַלטונג פון 1-טען לעדווער יוד. בעגענו.
הילעס-פּאַריין, גמילת-חסדים גרינער מאַרק 7.

Fabryka wyrobów metalowych
Br. Rozner, Łódź,
Limanowskiego 129,
tel. 185-62

שפארעז געלד
וודוויפּענרעיעלע סחורה
צו די ביליגסטע פרייזען
לאַזן זיך נור ביי דער פירמע
באַרדריי
לאָדו, נאַוואַמיעסקאַ 30 טעל. 210-58
וועלכע איז די איינציגע
ביליגע און רעיעלע קוועלע
פון גוטע קידדיש-ווייז
פון די נעשטאָסטע פּאַלעסטינער
אונגאַרווינען, ווי אויך אלע סאַרטען
ליקיער, פּראַנפּענס און מעהד.

Musical score for 'DAS LIED VON DER ERDE' (PIEŚŃ SERCA) by Alexander Carr, Dickie Moore, Betty Graham. Includes lyrics in Yiddish and Polish.

Advertisement for 'DAS LIED VON DER ERDE' (PIEŚŃ SERCA) featuring Alexander Carr, Dickie Moore, and Betty Graham. Includes contact information for Sienkiewicza 40.

ש י ל ע ז
מיט פארווער שרייבער
ווי אויך פערטיגע שרייבער
ערשטקלאסיג און רעזול אויסגעצויגען
צו ביליגע פרייען
ביי קערל ש. סטועראווא 15
וויכטיג פאר העררן!
אניעלענאמען מענער-היים
קעגן איהר האבען, ווען איהר גיט אייער
פלימען הוט צו פאסאגירן אין דער גוט-
געקאנטער פירמע

פערדער
זגערוזשער 7.
גלייכצייטיג איז צו בעקומען אין 8 גויל-
טען אויסוואהל מערשידענע
דאמען-און מענער-היטען
צו זעהר נירריגע פרייען

Dr. med.
Z. Datyner
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקע
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אן פון 3-2 און פון 8-6 און

Dr.
J. DOBROWOLSKI
choroby skórne i weneryczne
Nawrot 2, tel. 118-04.

Dr. med.
LEON FUCHS
איבערליכע קראנקע הייטען
האט זיך איבערגעצויגען
אויף וואלטישאנסקא 65
(רוג אנדוועקע) טעל. 172-44
נעמט אן פון 3-5 נאכט.

צו פערדווימען
א מאטארשליסען-מאשין 3-ער און 4-ער שטופ-
מאשין אויף קאנישע היילונג, צו ערשעה-
רען טעל. 210-79 אדער ביים דאזארגע
אדער ביי ה' נעלבארג, שרודמיטסקא 48

בל הקודם זכה: א ברויט מיט א מעסער
צליב מין אפריגע נאך ארץ-ישראל גיט
איך איבער מין אלט איינגעפירט בע-
וועלכ, וואס איז געקאנט אין גאנץ לאנד
און אומגענוג מיט געשעפט, אין מין
געשעפט נעמיט זיך גאלענטעריע-שרייב-
מאטעריאלען און שול-ביכער.
הענעד מירלארועש
בושעושינער 53

א לאנגיעהריגער
מיליטער-בעאמטער
ערטיילט איין צו 1 און אנווייזונגען
פאר צוריקגעקומענע פון אויסלאנד,
וועלכע האבען צוליב וועלכע עס איז
סיבות נישט דורכגעקאכט דאס מיליטער-
דינסט. --- ספעציאליסט אין שרייבען
פון ביטעס מאך
איניציגע שפיווערס.
ב. מאן פיעטריקאווער 10

מאנאג ד. 4 דעצעמבער
אין ווידער געשעפט געווארען
פרידוואלדיס
טאנץ-שולע
10 פאלדנאווא 10
שילעך און שילערינג, טענצער
און טענצערדינג, קענען זיך מעל-
דען טעגליך פון 10 טרייבן 10 און.
אכטונג מחותנים!
איך גיב אפ דעם זאל אויף חתונה
ברעסערע חתונות
גאנץ אומזאנסט.

הויפט-בוכהאלטער
פון א גרויסער אקציע-געזעלשאפט, ער-
טיילט אונטערריכט אין בוכהאלטונג און אי
פולישער און ענגלישער הענדעלס-קארעס-
פארדענץ, צוגענוגליכע פרייען, אפארטען
אונטער, נרווען-אונטערריכט אין אדם,
פון, גייעס פאלקסבלאט.

רומינירטע
קראנקע-שוועסטער
נעמט אן:
דזשורעו, מאסאזש
און איינשפריצונגען.
טעלעפאן 157-49
געוונט אין אנהאזער

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער
און היט-קראנקעייטען, בעהאנדלונג
פון מענער-שוועכע
אנדזשיא 5 טעל. 159-40
נעמט אן פון 8-11 און פון 9-5 און.
זעמט און חס-טוב פון 9-1 פארטימאג.
בעזונדער ווערטע זאל פאר פרייען.

Dr. ŁAGUNOWSKI
Piotrkowska 70 i róg Traugutta
Telefon 181-88.
choroby skórne, weneryczne
i moczopięciowe.
Gabinet Roentgenoleczniczy.
Przymioma od 8⁰⁰ do 10¹⁻², od 6
do 8⁰⁰ w. w niedziele i święta od 10-1.
Oddzielna poczekalnia dla pań.

LECZNICA OKULISTYCZNA
ZE STAŁEMI ŁÓZKAMI
Dr. med. G. KRAUSZA
Piotrkowska 86, tel. 204-74
godz. prz.: 9.30-7 w.

Dr. med. J. PIK
Al. Kościuszki 27 tel. 175-50
נערווען-קראנקעייטען.
ספעציאליסט פון נערווען-קראנקעייטען
און טעקסטעל-נערווען-לידען.
עמפונג-שעה'ן פון 5-7 נאכט.

Dr. med. ALBERT GOTLIER
אטשער נינעמאלאג
פיעטריקאווער 26 טעל. 177-50
נעמט אן פון 9-11 און פון 7-4 און.

וויכטיג פאר דער
לאדער בעפעלקערונג
דערמיט טאכען מיר בעקאנט, אן
ס'איז ערפענעט געווארען דעם
אמבולאטאריום
ביים "עזרת עניים"
פערטיג, נאך 8 טעל. 158-99
וואס ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע
הילף אויפ'ן ארט פון 9 מריה ביו 7 און.
שיקט צווישן דאקטאריס - ספעציאליסטען
מיט וויימען אהיים

ווי אידן-דענטיסטישע הילף
נאכדעם און דער סטובלשאפט און אויסער
דער אמבולאטאריע פאר א מינוטלעך צעפאל
נעמט איד אן געבורמען און אלע
ארט א גאנץ פון מינימאלע אפבאה-
לונגען. די פערוואלשונג.

"PRACA"
פרויען-פאך-הורסעו
ביי דער געוועלסטע צו פערשווימען
פאך-קענטנישען צווישען יודישע פרויען
אין לאנד, וואלטישאנסקא 21.
טעל. 167-15

נעמט אן איינשרייבען אויף פאלגענדע
אפטיילונגען:
(1) קונסט-שיקעריי
(2) דאמען-שניידעריי - צושניידען
(3) בארטען-פאך - צושניידען
(4) הוט-פאבריק - קאמפלעטען
(5) וועב-צושניידען
(6) אדוואלציע, (7) מאניקיר.
דער סעקרעטאריאט איז טעטיג פון 12-
און פון 3 ביו 7 נאכט. 6980

Advertisement for Kowalska's medicine for headaches, featuring a portrait of a man and the text 'koniecznie z tym znakiem!'.

כירורגישער האפינעט
Dra med. M. Kantor
איז געווארען איבערגעטראגען
אויף זשעלאנא 5
טעל. 112-22
נעמט אן פון 1-3 און פון 6-8 און.
רעסטיגע-פרייען.

Zakład Lecznicy
POŁOŻNICZO - GINEKOLOGICZNY
ul. EWANGELICKA 18
(Sienkiewicza 83)
Ordynują: Dr. med. Sz. Eigerowa
i Dr. med. J. Baum
Zapisy na porody I, II i III klasy.
TELEFON 107-23
כשרע קור.

Advertisement for 'Dzieckopol' baby food, featuring a baby in a stroller and the text 'Dzieckopol' 16A.

אמביליגסמען און רעיעלסמען
הויפט מען
מעטאל-בעמען מאטראצען אלער ארט
הינדער-וועגער
אין א גרויסען אויסוואהל וויסמאטשעס, איין-
קאסטענע, פלד-בעטען פאמענט 'Perfekt'. א.ד.ג.
ביי דער עלטסטער פירמע
J. B. WOŁKOWSKI
סאבריקס-לאגור:
Łódź, Narutowicza II, tel. 137-70
צו בעדייטענד ביליגע פרייען.

כירורגישער האפינעט
Dr. med. M. Eljasberg
80 פיעטריקאווער 80
טעל. 117-87
נעמט אן פון 3-5 נאכטימאג.

Advertisement for Dr. J. Rapaport, Orthopedist, featuring a drawing of a human torso and the text 'זיכערע הירא און ארפואה!'.

דאנק אונג
דערמיט דרוק און אויס צעשולדן פון הערצליכסטען רעכען דעם בעיהמסען
ספעציאליסט ה' דיר. י. ראפאפארט, וואוינשאפט אין לאנד, וואלטישאנסקא 10
(פראנט, פערטער), העלבער האט מיר אין זעהר א קורצע צייט פולשטענדיג אויסגעהילט
לויט ווען מען האט אומגעקומען טראגעדישע היילענדיגע און אפערטיגע פון מין
שארען ברוך, וואו עס איז מיר מיר הענט פאלשענדיג געווען און בן הירער זעהנדיג
צו פויבער טרייט, אין בלעט דערמיט דעם געהערמען ה' דיר. ראפאפארט אויף
אויבן רעפארט.
(-) Piotr Felimak, tkacz, Łódź, Lutomińska 101.

די טוריסטען כאפעריי אין ארץ-ישראל

פאקטען פון די לעצטע טעג. - "ענערגישע" ארבייט פון די אימיגראציע-האמטראל-ארגאניזע

ירושלים (י"א) די פראקטיק פון כאפעריי יודען אויף די גאנצע און זיי נלאס אין דער זעלבער ארץ חושר זיין אין, אונטערנאכט אימיגראציע הערט נישט אויף. יודישע גאסען-דורכגעהער זענען קינמאל נישט בעווארענט, אז אינמיטען דערנעבן וועלען זיי אפגעשטעלט הערען דורך א פאליצייאנט אדער ציווילען אגענט, וואס העט פון העלפער הויט א שטעל טהון די פראגע: ווי אזוי זענען איהר בעקומען קיין א"י?

אס זענען עטליכע פאלען פון די לעצטע טעג, פיער לאנגעריגע און אונגעוועהענע היפהער-טוריסטן, צווישען זיי דער פרעזענט פון סעכט-הויז-ראט, שטאטסער, און דער מוניציפאל-ראטמאן ארשצוואסקי, זענען אויפן גאס אפגעשטעלט גע-ווארען דורך צוויי בריטישע פאליציימאנען, וועלכע האבען זיי געמוסט בעווייזען, אז זיי זענען נישט קיין טוריסטען, וואס זייערע הויזעס זענען שוין אויסגעבאנען. דאס איז נישט צונוצנאנען אזוי שנעל, הייל די פערזענלעכע קענען נישט קיין ענגליש און מעשה-שטן אין און פאליציי-אמט נישט געווען קיין ארץ חושר אונטערנאכט. עס איז ארום א שפאקע וויילע ביי דאס, מיטלערשטע-דעניש" האט זיך אויפגעקלערט אז די יודישע

טוריסטן פון איהר זענען אהינטערנאכט געווארען אויף דער פריי. א צווייטער פאל, א יונג רוסישע מיידעל מיטן נאמען קאוואס איז פעהאלטען געווארען אין ראש-פנה דאס מיידעל האט געהאט א נילטיגע טוריסטען-הויזע און א בעשיינדיג, אז בייים בריי-מיטען קאנטול אין בנדנאד האט זי איינגעלעגט א דעפאזיט פון 50 פונט אלס ערבות, אז זי וועט נישט פערברייטען אין א"י. נישט קאפעריי אדער דערויף, האט מען דער קאוואס ארעסטירט און אפגעשיקט אינטער אדעקאראטע קיין חיפה. פריינד פון דעם מיידעל אין חיפה האבען זיך גענומען משתדל זיין און טארגעשלאגען איינצולעגען א נייעם ערבות-דעפאזיט פון נאכאמאל 50 פונט. ביי זיי זענען געקומען מיט דעם געלד האט זיך אדער ארויסגעוויזען, אז די אימיגראציע-קאנטראל-אר-גאנצע האבען זיך מקדים געווען און דאס מיידעל פון רומעניען אפגעשיקט מיט א גריכישער שיף, וואס איז גראד, געווען אונטער דער האנד" אין איז שוין געהאט אפגעשוואכען קיין... קישר.

די דאזיגע איבערגעאייילטקייט און היציגע "ענערגיע" פון די דעפארטאציע-בעמערס רופט צווישן די גרעסטע אימפערענאנץ און פערביטערונג פון דעם יודישען ישוב.

הלידונג ציהרונג רייכטום זענען בלאס

אנטגעגען דעם פרישען געזיכט און שעהנעם הערפער

שטאממען און פאקטען האבען ריזיגאליעס צושיקן זיך שפע-דיג אין באווינגען די פאלעס, וועלכע דער גארל האט געשאנען קען די בריי, עס סתנה איז און דער ערשטער הייזע א פויש, ווענענדיך געווען, וואס הערט דערווארט נאר און עס הערט דערהאלטען דאסן רעגולערען געברויך פון דער Palmolive ווען אויסגעשטעלט אין דער ווען Palmolive ווען די בעריהטע אייזען פון פרישע, פאלעס און קאקאסיניס, זיין געזיכט פיאנץ קינטיגט מיר וועלכע אונטער-קעמען און עס לעבט אויף די בלוט-צירקולאציע, געגענדיג דעם געזיכט א סאפטיקע טעקעס און עלאסטאציע פון דער הויט.

בענעט, מאדעם, די ווען Palmolive נישט נאר אום געזיכט, נאר אויך עס מענען דעם גאנצען קערפער און איהר העט זיך פרייהאלטען ווי שנייד די הויט וועט הערען דערווארט פאלעס.

Calcit-Palmolive Sp. z o.o.
Kawalek 90 groszy
Wydob Polski

PALMOLIVE-SHAMPOO
DIELEGNUJE WŁOSY JAK MYDŁO PALMOLIVE CERE

שווערע שטראפען פאר אנטי-סעמיטישע פראפאגאנדע פראדונגען פון האלענדישען יוסטיץ מיניסטער

פאסטערדאם 7 (נ.מ.א. סאלעגור) דער האלענדישער יוסטיץ מיניסטער האט ארויסגעגעבן א פראדונג געגען אנטיעמיטישע פראפאגאנדע אין דעם ספר פיהרען אנטיעמיטישע פראפאגאנדע אין פארגעווענען גרויסע שטרעפן.

פלאקאטעז מיט פאטאגראפיעס איז ירושלים פון די פאליציי-אגענטען וואס מאכן אפלאוועס אויף טוריסטען

ירושלים 7 (נ.מ.א. סאלעגור) פאלעגראפיעס אי-צור זענען ירושלים זענען ארויסגעגעבן געווארען פלאקאטעס מיט פאטאגראפיעס פון די פאליציי-בע-זעסטע האט פיהרען דורך די אפלאוועס אויף די

PRACOWNIA UBIORÓW dla DZIECI I PODŁÓTKÓW
"FILLETTE" WÓLCZAŃSKA 97 I piętro

פירט אויס בעשפאלונגען פון אונטערע און אונטערע טעלעאנט און בליי.

ארישער סדר-היוחסין ביז 4-טען דור

וועט מען בודע זיין די דייטשע אדוואקאטע

די סעג ערשיינט א ניי געזעץ, וואס פער-ווערט יודען צו קליפען עדר.

די רעגירונג וויל ביליגען מאכען דעם פרייז פון צוקער

ווארשא 7 (טעלעגראפיע)

אין די לעצטע טעג האלט די רעגירונג אס בערעאונגען מיט פארשטעהער פון דער צוקער-אינדוסטריע און עס ווערט דארט בעטרעכט דער רע-נירונגס-פארשלאג ביליגען צו מאכען דעם פרייז פון צוקער.

דער כנס עמינת זיך נאך אין וויזען סעג-דיה, נאך לויט די קורסערענע קלאנגען, איז די רעגירונג דעצידירט אויסצואיבען א דרוק אויף דער צוקער-אינדוסטריע צו פערקלענערען דעם פרייז פון צוקער מיט 20 פראצענט.

דאס לעבען איז ארץ-ישראל
(ידיעות פון דער יודישער טעלעגראפיע-אגענטור)

ארגאניזאציעס, אז זיי זאלען פון זייערע מיטגליד-דער צוזאמענשטעלען פאטראלען און זיי קענען אויף די אייגענע צווישן אים פאר דער יודישער אידישקייט.

געגען דער דאזיגער פעליטישער-אויס-פארענדיג פון דעם יודישען פלאט האט די איי-רעגירונג פיראציע נישט אפגענומען קיין שום נאקטע.

וועגען א פעראייניגטען פראנט פון איי-ישוב געגען די עליה-בערענעצונגען

תל-אביב, אויף דער איינפאלדיג פון דער תל-אביבער מאסי-פאליטישע און פארגעקומען א פערזאנלעכע פון פארשטעהער פון אלע פארטייען, מיטן אויסנאמען פון די רעוויזיאניסטען, וואס האט געדאלט בערענעצונגען די פראגע פון א פעראייניגטען פראנט און קאמפאניע געגען די אייגענע צווישן-רעגירונגען אין א"י. דער פיהרער פון די אלגע-מייע ציוניסטען דיר מאסינאן און אנדערע האבען געקאנפירט, אז צו דער אקציע זאלען צוגעצויגען ווערען אויך די רעוויזיאניסטען. היות די מאסי-פארשטעהער האבען דערויף נישט מסכים געווען, האט די פערזאנלעכע נישט געגעבען קיין רעזול-טאט. עס ווערט ארויסגעזאגט דער פארשלאג, אז דער יודיש-הלאמי דאל אפגעבענען די אייגענע צווישן-רעגירונגען א פעראייניגטען פראנט.

CASINO
היינט און פאלענערע מעג
HANKA ORDONÓWA
ווי אויך **BOG. SAMBORSKI**
JERZY LESZCZYŃSKI
IGO SYM
JERZY JUR-PICHELSKI
אין רעוועלוציאני-סמילס
שפיאן איז דער מאסקע
סעקסטן און לידער: **Juljan Tuwim**
אנהייב 4 נאכט, שבת און זונטאג 12 בייט.
אויפן 1-טען און 2-טען סעקאנט 56 פער-קלענערע פרייזען.

6 יודעי דעפארטירט

ירושלים, די אפישעל באזעט פריענט די בעמען פון 18 פערזאנען, וואס זענען דעפארטירט געווארען פון א"י, דערנאכט 6 יודען, צווישען די דעפארטירטע געפינט פון דער פאליטישער-אויס-פארענדיג פון דער יודישער אידישקייט.

בעדואינער אויסגעריסען 700 ביימער פון חדרה פודסים

ירושלים, פון חדרה ווערט מיטגעקלייט אז אויף די דארטיגע פודסים האבען למילה אגענט רעקטע אונטערהאלטען אויסגעריסען מיטן וואר-זעל 700 יונגע פאמעליגען ביימער, דערוועגן א טייל דערהאלטען דערוועגן פלאנצען, די גע-ליסטע זענען דאס רוב אריינפיר און מיטעל שטאנד-מענשען. טייל פלאנצען זענען אויסגע-רעטען געווארען אויף די פלאנצענדיגע פון השפיר-די פערזאנלעכע-ארייט און אגענטן געווארען געווארען און גע-צוגעגרייט, א שורה נאך א שורה, פארשטעהער פון חדרה בעמיען זיך דורך דעם יודיש-הלאמי וועגען א דייגענדיג אינטערווענציע מיטן הויך-קאמטאר.

לויט די אנווייזונגען פון מנשיס (טוריס-פארשער) זענען ארעסטירט געווארען איינע ווא-דעס בעדואינער פון דעם לאזע, אראב על פי קאדא, וואס בעמיען זיך נישט ווייט פון חדרה, עס איז בעמליך געשטענענעלע געווארען, אז בע-דואינער פנים פוקאדא-לאגער האבען עס אויס-געריסען די 700 ביימער אין די חדרה-פודסים, צווישען די ארעסטירטע געפינען זיך 2 שיינע און מערהערע אנדערע בעדואינער-באטאלען.

אוי קאמפ מיט'ן דרות-יקות אין תל-אביב

ירושלים, נעמענדיג אין אסע דעם וואס-טענען דרות-מאנעל אין תל-אביב און שטרע בענדיג אפצוהייטען פאר א ווייטערע אויסשויפונג פון דרות-געלד, האט די תל-אביבער מוניציפאל-פאליטיקע פערשלאסען צו פערלענענען אויף וויי-טערע 14 חדשים די גילטיגקייט פון די דרות-קאנטראקטען, וואס האלטען מיטן גארמאלען לויף אויסגע-האלטען אין דער מאקאדאמי-אייט (צירע-פאריל).

פרישע ארויספאדערונג פון אגראריש בלאס צו דער איי-רעגירונג

ירושלים, אל דעשאנען על ארעפא-די אראבישע צייטונג, וואס פיהרט די פאנאטיש-סע אפאזיציע געגען ציוניזם, פערזענלעכע און-ארויספאדערענדיגען אפעקעס בריף צו דער איי-רעגירונג, אין וועלכען עס ווערט געזאגט, דאס אויב די רעגירונג קען זיך נישט קיין עצה געבען מיטן בעשיצען די אייגענע צו פאר דער און-פאליטיקע יודישע אימיגראציע, ווערען איהר דע-רין קענען א-א-האלפען די אראבישע ארגאניזא-ציעס, די אראבישע פערזאנלעך, שרייבט דאס בלאס, זענען גרייס צו שטעלען זייערע מינגלדיקע און רשות פון דער רעגירונג, וועלכע האט די מעגליכ-קייט צוזאמענשטעלען פון די פאטראלען פארן שוין פון די אייגענע צו אים - פערענדיג דאס אראבישע בלאס מיט אפאזיציע-פארטייען סאן - די רעגירונג וועט נישט געבען אין דער שטעל-סטרע צייט קיין ענפער אויף דעם דאזיגען פאר-שלאג וועלען מיר צוויי זיך ווערען צו די אראבישע

בעשטעטיגט העכער דיי-מיל-יאנישע בודזשעט פון דער איי-רעגירונג

ירושלים, די אפישעל גאנצע מעלדעט, אז דער קאנגרעס-אל-אסע האט בעשטעטיגט דעם

די קול קע פון שלום

מבוח יצחק ליכטענשטיינען, זיינע בילדער און נאך עפיס

פון משה בראָדערזאָן

הייליגסט: — שאַ שוין נישט, רביצין, דו ביסט דאָך, אַ סדרא, אויך גערעכט!
און דאָ האָרן איך גלייכצייטיג די שטילע מענטשליכע רייז פון דער זעלבער קראַפֿן מאַנט-פילד:
„טעטעטאָו האָט אויף פּערשידענע אָפּנים גע-טענה'ט אַז קיין טום פּראָבלעמען לעזט ער נישט. דאָס האָט איהם געזעייגט, און ער האָט געמיינט אַז עס איז אַ שוואַכקייט. און וואָסערע פּראָבלעמען — פּרעגט קעטרין מאַנספילד — זענען דען געווען ביי טעקסערן? פּראָבלעמען דאָס איז אַזאָיאַסטרעכ טעניש פון גייבענען יאָהרהאַנדעלע. דער קינט לער — קלעטס זי אָיף — קוקט זיך לאַנג איין און זאָגט: „דערנאָך זאָגט ער שטיל: „וויסנט עס, אַז דאָס איז דאָס לעבען?“ און ער מוהט זיך אַיבערגעגעבען זיין זעהונג. אַלדאָס אַיבעריגע וואַרפט ער אַזאַ צפּילע טאַלסטאַץ אַליין האָט נישט געלעזט קיין טום פּראָבלעמען!“
איך מאַך נישט אַינעם דערפֿן קיין באַריכט-דיגע אויספיהרונגען, באַר בייים צימערן קעטרין מאַנספילד. דער אַיך אַ וויזערקלאַנג.

דער וויזערקלאַנג איז:

„דער קינטלער קוקט זיך לאַנג איין און לעבען, דערנאָך זאָגט ער שטיל:“
איך זעה און הער, ווי — אַנווער קינטלער קוקט זיך אָיף איין אין דעם מאַדעם אויסזען-לשען לעבען, וואָס איז אַזוי רייך און בונטע, בונ-טאַרישע סמירן, און האָט אַזוי גלייכצייטיג אַזאַ גרוי-גראַליג, גרוי-גראַליג —
איז נישט, מינע הערען! ליידיג און דזשענטל מענס, רוחני בלייבען! מיטע אַנציעקטיוו — אָיף ווי ווייט עס איז באַר מעגליך, און טאַלעראַנט — אָיף ווי ווייט עס איז באַר דערטערעליך!
און ליכטענשטיינס גרויסע, גראַדע, קלאַר זעהענדיג אָיף לאָזט זיך גלויב-אַרייכטען אָיף 7 יאָהר און אָיף 77 און אָיף 77 מאַל —
זיין זעהענדיג אָיף לאָזט זיך אָיזנס און דער וועלט, און זוכט סימבאָלען, וואָס — אַזוי זעה אָיך עס — זוכט סובסאַנץ און קווינטעסענץ.

און, אַז נישט שוואַרץ ווערט דער סכּוּם פון זיין זעהערשער פּאַלעסע, באַר עס אַיבער-ווייגט און איהר דאָס שטאַל-גראַדע פון זיין גראַדליג-ער שטילדיגקייט און דער גראַדליך פון זיין געמיינליכקייט — אַז דאָך אַ סימן, אַז דער פּראָ-זשעקטאָר פון זיין נשמה-וואַרעמקייט מאַכט העלער די סאָמע שוואַרץ פון דער ערשטער עמפּינונג, אַזוי עס דאָך אַ סימן אויסלויכט —

האַרעם וויסען מוז מען עס, אַז און אַ גער-וויסער מאַס, אַזו יצחק ליכטענשטיין אַ ליבאַ מן הכלל צווישען דעם גרויסען געוועזען און האַר-מיווער פון אַנווער, לייזער, געבן מיטעלמעסיגען מיין פּלאַסטיקער, פּאַרפּע-בענער און ליבע - אויסווער.
ליכטענשטיין זעהט און דעקט (אַמאָל קומט ביי איהם דער דאָמער פּראָצעס פאַר און אַ פּער קעווערן סדר); ליכטענשטיין איז פּרוּק... מערב למוחה — און דעם זין פון דער פּרעהיסטאָרישער חקפה — ווייט פון דער אָנגענומענער און סאַנכר צייגערטער אינגוואַרץ פון דעם גרעסטען טייל הידישע פּאַר-בטלנים, וואָרט און טאָן שאַנדי יודע לשואלים, וואָס גילטען אַלס קינטלער, סיי אין די פּעטער זייערע, סיי אין דער געוועזענער, און סיי אין דער נישט איבערקלייבערשער קריטיק, ליכטענשטיין דעקט און ער איז דענקבאַר, בעט אַ סך פון זיינע גענער און פּערזינלעך: עפען גאָר נישט דענקבאַר, אַלס קינטלער און צפּילע אַלס דערשטעליכקייטען.

ווערט אַראָפּ פון ליכטענשטיינס בילדער — אַזוי הער און עס, און אַז עס קיינעם נישט וואָג זענען, וואָרט און אַיטליכער קע-שטיגער פּאַרפּע-ר גאָמע און בולט פּאַרהאַן טאַנצלע באַמע! — רעדט פון זיינע בילדער אַראָפּ אַ געוויסער מענערישער גראַדער אַקאָרד, אַ נאַנטע-דייכער.
אַזוי רייך, וואָלט אָיך געוואָנט ווי די אַמגע-וויסער פּאַרביגקייט פון דעם הערמאַנטען טשע-כאָנס, זאָכט זיך, דאַמפּירענדע גראַדקייט.
וואָרט פּאַרביגקייט, קלאַרטיג - רייכקייט — זאָל מיר דערלייבט זיין אויסצולעהרען דעם עלט-

געוויס זענען די מאַסיבוקעס און מקובנים פון אַנווער צייט — און אָיך האָטן בחובם — אין די גאַנצע 50 פּראָצענט גערעכט, ווען די אָיזען, און געוועלשאַטליך קאָן מען נישט, איצט, ווען אַ וועלט הויכע זיך ערב אַ קאַרדינאַלען קרייך שטימ, עקספּליאָטירען און דער זיכטונג דאָס מיל-כינס און זילבערנס פון די פּאַנעלישע לבנה-סוב-ספּאַציען, און אָיך דער מאַלעריי, — בעז דער לעבעדיגער קאַרקער פון דער „הויטשע-פּאַנג-פּנים מענש ברוכט זיך און ברעקעלט זיך — האַלען פאַר דעם קונסט-קענסטלער (א, טייערערען אַמטיקעל מינער, וואו ביזאנץ) פאַר איהם, ווייסט עס, פאַר דעם קונסט-געזיכער, אַנשטאַט, אַנווער-גאַנג, אַיבערזאָנג און אַיפּגאַנג“ מאַלען אָיזען-רופּעס שטיל-לעפענס מיט מעווען און פּעטלישקע, אַזוואַ זענען אַז די אַלע, וואָס טעהן אַזוי און די גאַנצע 50 פּראָצענט גערעכט.

אַמער — נישט וויצוגער זענען עהרליך, און גערעכט, און קינטלערש פּאַנעלעל (אָיף) אין די גאַנצע 50 פּראָצענט) אָיף זי — און אָיך אָיך האָטן בחובם — וועלכע דערקלאַרען זיך אַלס אַזעלכע, וואָס זייער קונסט איז נישט, ווי זי דריקען זיך פאַלש אָיז, קונסט לשם קונסט, באַר קונסט אַלס קונסט, וועלכע איז ווילעדיג נישט-ווילעדיג אַ העצידיענדער שיינקייט-דערזעהעריי-שער פּאַקטאָר און — ווען דער קינטלער איז עס אַזעלכע נישט ספעציעל אַיטען, אָדער לחלוטין נישט אַיטען — בלייבט עס דאָך אַזוי, אַז דאָס, וואָס די ערשטע קונסט-געוועלשאַפּטיקעס פּראָ-קלאַמירען און דער טעאָריע, דערגרייכען עס די אַנדערע און דער פּראָקטיק בלאַ יוועיס.

די דאָזיגע גרויסע חקמה האָב אָיך געמאַכט מיט אַ כּוּזן, ווייל אזא „אידעע-מאָדאָליאָט“ פּיהרט און מיר גאָט שטענדיג אַ שטילען, אַבער פּער-סיסענעם קאַמף און אַמאָל איבערוויגען די ערש-טע 50 פּראָצענט און אַמאָל די צווייטע...
אַריינפיהלענדיג זיך אין יצחק ליכטענשטיינס ביל-דער, וואָס זענען מיר נאָהענט מיט דער דאָזיגער סטירעדיגקייט זייערער — הערזעלעכער, אַיגענע-ליך, וואָס, דאַכט זיך, ביי מיר, אין מיין, פּעטיידען געזאָגט, אָפּן פון עמפּינדען: וועלט, מענש און דערשטיינג — קומט מיר אַמער יענער רב מיט דער רביצין באַר דער געפּסקטער הערבער שאלה, ווען די רביצין האָט טענהט צום רב: — סטייטש, גרוי-רואַח, ווי איז עס מעגליך, אַז מירע צודים זענען גערעכט, און דער רב ענטפּערט און זיין

אי, וועט מען טרייבערן!...

א דרשה אויפן יאטקע-הלאץ — געהאלטן פון א קצב א שטרייכער

פון י. אַבערזשאַנע

אויסגעטרייבערס, פון גראַנסקין אָן, האַלט מען זיך די לאַדער בהמות אין אַיין טרייבערען. ס'איז פּערט דער „אַרדטאָנד“, ס'ווייבערעט דער מאַגרי-סטרעאַט דער סעקווענטאַראַט און דער קאַמאַרניק, און דער וואָרט שינדע די הויט — די לאַדער בהמות זענען שוין גאָר קיין בהמות נישט...!

און וואו זעהט איהר בכלל אין לאָדווער בהמות? די לאַדער בהמות זענען איצט משה גרויס, גאַנצע קאַפּערס זענען זיי געוואָרן, לאַדער בהמות כאָה רען אָיף אייגענע סאַמאַכאַרען. די לאַדער בהמות זענען געוואָרען אויסגעקומענע גבירים און בלאָ זען פון זיך, לאַדער בהמות זענען ביי די „גרינע טישען“ און קלינגען מיט די גלפּקלעך. לאַדער בהמות זענען אָיף די „קרוטש-שטעט“ און בואָנען דעות אין קהלשע צענינס. לאַדער בהמות שאַצען אַייערע „צאַרעטען“, און „דאַכאַדען“, לאַדער בהמות רופט מען היינט: „פאַניע פרעזעשע“, און „פאַניע זייעקעטשע“. לאַדער בהמות פּאַהרען היינט אָיף קאַפּערענע און אָיף „יאָודען“. לאַדער בהמות דרעהן זיך אַיזם אין פּיושאַמעט און רויכערען אויסלענדישע ציגאַרען. לאַדער בהמות האַפען איצט די מנאָט און ווען ס'האָט די מאַה האָט זי דעם — די לאַדער בהמות טויגען אָיף כּפּרות. אַמנעסעס האָט איהר די בהמות, באַר נישט אין דער שטאַל...!

די אמת, בהמות, די אמת, כשרע קעלבלעך, געמינט מען נאָך אָיף דער פּראַווינק. אין פּאַ-ביאַני, אין זערוש, אין אַלעקסאַנדער, אין טר-שין, אין וואַנסקע וואַליא, די דאָזיגע אָיף אַז-זענענש וועלען מיר פון איצט אָן באַקאַטירען ד

הויט פון די עטאַט - צאָהלער. טרייבערען אָיך... די זייטען פון די געבער. די האַקען אָיז... אַ טשייניק, זי האָבען אָיך בהמות, וואָס בלייבען אַז ס'וועט אַרבעטמאַרע ווערען אַ קוהלען-אַקציע. אמת, זי האָבען אָיך אַ שטיקעל יאַקע, אַבער אָיך זאָג דאָך זי קיין דעות נישט, אָיך מיט מיר נישט און זייער יאַקע. זאָלען זי זיך נישט מיטען און מיין יאַקע...! און אָזוי ווי די קהלה האָט זיך גענומען צו מיין יאַקע-קלאַץ האָב אָיך ערקלערט אַ שטייק — אַ שטרייק מיט די לאַדער בהמות, הערט מיר אָיז, כשרע קעלבלעך, דאָס מיין אָיך — כשרע ווייבעלעך מינע! אָיך וועל אָיך דערזעהלען אַ סדר, און אָזוי ווי איהר, ווייבער, קענט דאָך האַלטען אַ סדר, סאָ זאָלט איהר וויסען זיין, אַז די לאַדער בהמות טויגען אָיף כּפּרות, די לאַדער בהמות זענען שוין גאָר קיין בהמות נישט.

אי, וועט איהר זאָגען: אַייערע מענער? די בהמות וואָס אַרייטען מיט די זייטען און אָיך שיקען זי אַוועק אין די פּערער, קיין יאַקאַפּאַנע? און די אַנדערע בהמות? די בהמות וואָס קו-סע נאָך היינט אָיז וועקלעך די בהמות וואָס האָ-מען תּוּננה אָיז ליבען די בהמות וואָס צאָהלען דיר-געלד? די בהמות וואָס וואַרטען אָיף שטייערס תּוּננה? — דאָס זענען אַלץ אַקסען, און ווער פון אָיך האָט עס ליב אַקסען-מלישע?...

איך זאָג אָיך, אַז די לאַדער בהמות זענען גאָר קיין בהמות נישט. די זענען אַנגעשינדען און

רבותי ווייבעלעך מינע!
עבדליך איז געקומען די גליקליכע צייט, אַז מיר, קצבים, זענען געוואָרען מענטשען מיט מענ-שען גלייך. ווער האָט מיר איצט געשטריקט? שנייד-דערס, בעקערס, וועבערס, שווערס, און דאָך ס'ווייזט פון „ליבת החולים“, איצט איז געקומען די צייט אָיף אונז, קצבים, און אַז מיר, קצבים, שטרייקען, געהט עס אָיך די „בייבער“ אָיז... כאָר-מער האָבען מיר דער קהלה אָנגעזאָגט אַ מלאַמה וועלען מיר נישט פּרייער נעהמען דעם טאַפּער אין דער האַנד ציין, בוד די דאָזיגע וועלען זיין אַנגעטרייבערען.

רבותי ווייבעלעך מינע!
איהר קענט מיר, נישט פון היינט און נישט פון בעסטען. ווער האָט אָיך געשינדען די הויט? ווער האָט אָיך געהאַקט די זייטען? ווער האָט אָיך געגעבען די לעבען? און דער האַנד אָיז? ווער האָט געזאָגט, אַז איהר זאָלט האָבען קאַלכע פּיס אָיף שבת? ווער האָט אָיך, ליבע ווייבעלעך אויסגע-שניטען די לעקערס און ווער האָט אָיך צוגעהאַקט די לונגען? — אַלץ אָיך, מאַמע העקער!
איצט איז געקומען די קהלה און וויל מיר זאָגען דעות. זי ווילען זיין שותפים צו מיין יאַקע קלאַץ, אַבער נישט ביי מאַנטען! בייס יאַקע-קלאַץ בין אָיך דער בעל-הבית, נישט רי ליבעל...!

אָיך טרעג אָיך, ווייבעלעך מינע, וואָסערע שייכות האָט אַ דאָזיג צו בהמות? ערשטענס האָבען זי, די בהמות, נישט קיין וואַהל-רעכט צו דער קהלה און צום סייס, קיין עפּאַט צאָהלען זי אָיך נישט, קיין גמילה-חסד פון דער סאַציאַלער הילף-קאַמיטעט דאַרפען זיי נישט, און קיין שניצען קרע-דאַרפען זי אָיך נישט. קיין סובסידיעס פּערלאַנגען זי אָיך נישט. און דער אַזאָניע צו דער איצ-טיבער קהלה-מעהרהייט זענען זיי אָיך נישט — סאָ וואָסעלע שייכות האָבען זי, די דאָזיגע צו-בהמות!
אמת, די קהלה האָט טאַפּע אַ שטיקעל-שני-בלוט צו אַנווער בראַבונשע; זיי שינדען אָיך... דא-

די קהלה-לייט צעווייבערען...!

רבי חיים ווארלאזש'נער

(א מעשה וועגען זיין חכמה)

פון ת. טרוגער

שום אייגענע פנים, באר צוליב למד התורה לשמה. איינער רבה האט גאט געוויס בעשערט די האל געזען דירעקט צו די בני הישיבה וואן צו די גרעסטע מחמדים. פון זיי, די האט מיגען דער פון האוה, בעריהמזרחי און אנדערע פנים, זייער געלט בעהם ארום האבנדיגע זאכען, האט וועל גינגע בנעו מונה בייס געבען זאלן אויף א גייער רייע צוועק בעהם דאס געלט ארום, פון גאנץ די פראקטע, וואס ווערען אויסגעגעבן פון פערד און האפער, אדער ווערען אויסגעגעבן אויף דנשע געזען צו שמרען די רעדער.

דעם דארטענען איז דאס ווער געפעלען גע- ווארען און פון דעמאלט אן האט ער צוריק געצאלט זיין יערהילכע נדבה (קוללה יצחק) על התורה, פי וקוללה.)

דערזעלבער רב חיים ווען ריזאט די מעשה איבער דערזעלבס פאר זיינע מקורבים האט דערמיט צוגע- לעזט על דרך הצחחה דעם ביאור פון דער גמרא און זכחים (ק"ו ע"א) וואו עס פרעגט זיך: פן נחמה בשלמים? אבער פון עולות און א פשוטע וואן און ער איז שיק און זיי. דער טעם און, הייל די תורה פון א, פן נח" און צו ווערען, נודע פתוח משה פרט"ה. זיין טעם און קארגשאפט, און גישט פערזענליך. אויב ער פרעגט אן א קרבן, וואל ער עס זאל ארויסגעזען אינגעגען צום הר- מעל, דערפאר און ער צופירען צו פיענען צו- עולה, וויסנדיג אן ווי דערס אינגעגען פערברעט, אבער פון שלמים און ער אומצוגארייען, וויסנדיג אז די כתובים געזיסען אויף עטוואו דערפון - א און וואס איז געזען זיין נאטור, דערפאר און אן פאסיג די שאלה צי א פן נח האט א שייכות צו שלמים?

מען דארף גישט פערנעסען אן די חיים האט געלעבט אין א שטרעמיגע צייט. דאס לאנד און געווען אויסגעפירערס פון נאפאלעאן דעם ערשטעם אריינגינגען אין רוסלאנד דורך פולישע און גרויס- די ערשטע האט געזען און איהם אהרן בעפרי- ער, און עס וואלט אפשר אזוי געווען, נאפאלעאן זאל גישט געווען האבען געקאפט די מלה און מאקסווען.

און אזא צייט האט מען געדארפט האבען א פארזיכטיגען פיהרער פון יחזק, און דאס איז גע- ווען רב חיים.

טרוגער, אן בעלאל און געווען פיל מען געליכען גייסט, מיט חכמה און פערשטענדיגן - וואס פאר א שבה און באטעם צו דעראוועלען, אן ער קען אויך מאכען שעהנע גראווינגען אין גאנץ און און זילבער? באר דער פשט דערפון איז וואו: ווי בעוואוסט, און א סך גאלד פערברויכט געווארען און משקן, אבער גישט אלע גאלדען זענען געגאנגען צו און און דעם וועלען פלוצן, אן ליל און ארום צו מאכען דערפון טרויכע; א- דערע צו מאכען דעם און דערפון פאר די לוחות, פאר אדערע - פארן מזהב הוהב און די פאר א מנורה, וואס און אויך געקומען פון גאלד. נאך- דעם ווי לעפעלעך, ריינגעפערט, רעהרען - און אפילו די שוועלע, יעדער זאך האט אין זיך א- גאנצע קודשה, איינע און מעהר קודש, די גא- דערע און וועגער און געוויס זענען דארטען אויך געווען אונזלעכע יחזק ווי איהר, וואס וואלען גע- געווען דיער גאלד רבה זאל געזען באר אויף דאס סאמע הייליגסטע און אויב אזוי, וואלט גע- ווען צופיל פארן און קודש און בארגישט פאר די מלי-שרת. אבער מען דארף די דאן אלע הא- בען? דערפאר האט גאס געזאגט צו משה'ן, ער זאל איבערבענען די זייען, אן בעלאל און בעשא- קען מיט געליכען גייסט, אריינגעבריינגען און האר זען פון יעדער רבה גיבען און צו וויסען זיך טוהן; אויב ער גיט צוליב פערזענליכע אדער מלה, מעג זיין גאלד געזען אויף א גישט וויסנדיג זאך, אבער די נדבה פון דעם, וועלכער מיינט קיין זאך גישט אויסער לשם שמים, האט ער זי- ברויכט באר פארן קודש הקדשים, און כדי צו קענען דין אויסצוהאלטען אין יעדעס מחשבה געבע- די די נדבה, האט בעלאל געמוזט הערען יבמה און תבונה און דעם.

דאס זעלבע איז פון אונז אויך, איהר גיט אדווא איינער רבה מיט א ריינעם געדאנק, און

אונגעקומען צום דערמאנענען דארטסמען מיט זיין אייגענער פיהר, האט ער איהם בא-גייעט 'לעפען'. עס האט גישט געהאלפן אלע רייד פון משולח, דער ישוביק און בעליבין איינגעשפארט: ער האט גישט!

קומענדיג פון דער בסיסה, האט דער משולח דערזעהלט רב חיים'ען די מעשה מיטן דארט- מאן. דער לעצטער איז געווען א צו גרויסער נדבן, מען זאל זיין קענען פערזיגען איהם אבער לאפען. דערפאר האט רב חיים בעלשאפען זאלין אן אריינגעווארען צו איהם. ערשטענס, כדי אויס צוגעפיען די סיבה פון זיין עקשנות; צווייטענס, אבער פון איהם צו פאלען ער זאל חרטה האבען און זענען.

די דער דארטסמען האט אויסגעווארען רב חיים'ען מיט דעם גרויסען פולד, ווארען זיין באפען איז געווען גרויס אומגענוג; פון דארטלייט ווי פון לומדים. ווען רב חיים האט איהם געפרעגט די סיבה פון זיין גישט וועלען שטיצען די ישיבה, האט געזען געשטערט אפגעווערען:

— רבי, פון איינע האב אן גערעכענט, אן די נדבות געווען דירעקט צו די בני הישיבה פארן עסען, כדי זיי זאלען קאכען ווערן רודען און לערנען. דערמאנען און געזען מיט צווייטער- הייס. אבער איינע, ווערענדיג, אן א גרויסער טייל פונ'ם געלט בעהם ארום פארן משולח'ס שעהנע בנדים, פאר זיין שעהנע פיהר און גוטע פערד, וואל און גישט געפען מיין געלט אויף אונזלעכע זאכען.

דאן האט רב חיים צו איהם געזאגט: 'הערט זיך אויך, מיין ריינד, איהר ווייסט דאך דעם פסקין און דער תורה; וימלא אותה אלקים בחכמה ובתבונה ובהנהגה ובכל מלאכה ולחשוב מחשבות לעשות בתבנה ובפסקה ובבושת (שמות ל"ח) אומפלוק און דאך שוהר צו פערשטען: אויב מיר ווייסען שוין פון

רב חיים ווארלאזש'נער, אויסער זיין חכמה- קייט אין תורה, איז אויך געווען א גרויסער חכם און וועלט זאכען. איבער פון די קלינגע און זיין צייט. גישט אוממיסס האט מען איהם געריסען 'הימלא ד'הדאי' און זיינע ווערטער זענען גע- שעהט געווארען פון יאליפען ווי די רייד פון א גאנץ זיך איינפלוס און געווען דעהר ברויט, און די מעלה איז שטארק צוגאן געקומען פון א זיך חורה צווישען צוויי צוויים, האט עס געמענט זיין איינער א גרויסער סומע זיין פסקין איז אבער- מען געווארען פון מירע צוויים מיט ברויט צוויי- דעוהיים.

א סך געשיכטעס ווערען דערזעהלט בנעו דער דאזיקער מעלה. איינע וועלען 'מיר דא א- פערזענען בקינה':

ווען רב חיים האט געגרינדעט די ווארלאזש'נער ישיבה, האט ער אויסגעשטיקט א משולה איבער דער גאנצער מדינה, צו זאמלען מיליאנער-ונגען די אויסגעהאלטען. צווישען די אונטערשטיצער איז געווען איינער א דארטסמען, וואס האט זיך אויסגע- זייענעט מיט זיין גרעסטער נדבה.

די ישיבה איז אבער געוואקסען פון זמן צו זמן, און אונטער דערמיט אויך די אויסגעבען. ווארען און ווארלאזש'נער פלעטען די ישיבה בתוהים גישט עסען קיין, טעג' פון בעלי-בתים. ווי אין אלע אנדערע ישיבות. באר יעדער ישיבה בחיי פלעטע קריגען א וועכענליכע שטיצע. וואס האל איהם קענען אויסהאלטען כאטש ברויח. ווען די ישיבה איז געווארען גרויס און די הכנסות זענען שוין גישט געווען גענוג, האט מען געווארען די- כען משלח ווי אזוי עס צו פערברענגען. דאן האט דער משולה געזעהן מען זאל איהם שעהן אויסקלייען, און אנטשטאט צו פערברענגען טעג און אומלוכען צופעלדיגע פיהרלייט פון איין שטי- טעל צו דער צווייטער, זאל די ישיבה קויפען א פערד אן ארבעט צו שטן און וועגנער צייט. רב חיים'ען איז עס געפעלען געווארען און ער האט אזוי גע- טון.

ווען דער שעהן פערקליינערט משולה און

פון פרי' הירשביין

(א קאפיטעל פון ראמאן. אויף פערלדער) פון יוד. סאלאניאציע איז ראטנפערבאנד

— כאטש-א-סאך די אקסען שלעפען דעם יאך! לאמיר גישט ווערען גע'רעטען און די אקסען - וועלען מיר קיין יאך גישט שלעפען... און פונם באר, תברטע כאטש. גענומט גאט אזוי אן די צוויי הענטלעך ביים אקער: איהר וועל פיהרען די אקסען... און אזוי, קונעשט גישט דעם אקער אויף צו-הא- האלט באר צו פון די הענטלעך און מעהר גישט... מאכטע האט דין געלאזען איינרעדען: זיין באר - אן קינד, האט דאס בלויט געשמילט אין די באקען; בעד די האט די הענטלעך פון אקער אונגענומען, די אליין האט זיך איינגעבויגען, ווי אן דוהט און מיט איהר באפען מוזת און די אריין און די מיכטע גלייסט ער וואס דער אקער האט אויסגערייסט און איבערגעקערט.

— אזוי, לאבע, סווערט מיר זאסט הייס און די געבליבען... אוי, סארף כוח בי די אקסען, אוי, ס'ארט גבורה... און האב עס גארנישט גע- וואוסט... אוי, ס'ארט כוח, אוי, סארט גבורה... — איהר קענט דאך, תברטע כאטש; א ווען איינער מאן זאל עס באר זעהען... איכיל איהם לוי- פען רופען!

אבער ווי באר לאבע האט דערמאנט כאטשען מאן, האט דער אקער אונגעווייפען אויסגערייסען פון דער ערד אויס; כאטשען האט די הענטלעך צו- רויסגעלאזען און אליין צוויי-רעגפאלען אין דער פייסטער בראבע.

— אזוי ווען און מיר, ס'זאגט זיך מיר ממש דער קאפ פערדערט... באר כ'זאג די' צו, לאבעלעך, איכיל שוין קענען אקערען, וועל עס אליין מיר וועלען דערזעלבען, באר די, לאבע, דערזעלבע איהם גישט, אן אויך האב געפירטע און געפאלען. לאבע האט איבערגעלעבט כאטשען אויספרינגען איהר אליין און הייס געווארען אין די געבליבען זי האט געהאלטען כאטשען אויסשעהן און גע- קושט איהרע פערשוויסטע באקען און שטערען. — אדווא, תברטע כאטשען מיר פרענען טאך קענען גישט אפשטעהן פון די מענער, איהר וועל קענען אקערען פונקט ווי די מענער.

כאטשען הארץ האט גענוסט אפצוגעזאלען לאבען; געבען איהר צו פערשטעהן די זאל וויסען, אן פארן איהר, פאר לאבען, וועט באך דאס מול א בלישטע טון.

— וואס מיינסט, לאבע, אך פערשטעה גישט וואס מיר אונז וועט דא ווערען? ווי באך פערשטעה איהר, דיר, לאבע ס'וועט באך ווערען גוט; פיהר באך ינג, די וועט שוין לעפען א לעפען ווי ס'ען בער-א-רף צו זיין; ווי טע פאסט זיך און זיינטיגען רויסלאנד, מירן שוין אונזער וועלעלע אפזייען ווי מיר האבען אפגעוויפען... כ'זאג עס די' אונז קענען זעה, — זאט האט אונזער עלטסטער, יצחק קאנאוואסקי, גענומען דעם אבדערען סאך ראש - השנה און אייזיס אין פעלד אקערען - און דאך גישט... אמאל וואלט מען און חרם אריינגעווארען פאר זאך זאך, און אייבער - קיינער דערזעהט זיך אפילו גישט דאס צו ברענגען פאר'ן מול, אין מירן אויך גארנישט דערמיט, נאך איהר זאג דיר, לאבע, דיר און זיך בעשערט צו זעהען בתא און לעפען...

כאטשען איז לאבען באבערענגען:

— וואס-זשע זאגסטו, לאבע צו דעם, וואס די ערד פארטרעט דאך מע זאל זיך מיט איהר עסקן; ממש ווי ארם קליבער קינדער בעזארף מען ארם איהר צוומענען... כ'האב שוין מיט מירן שמערלעך גערעדט, זאגט ער, ס'איז שוין דער שטייגער, מען זאל אפגעקאכען ווערען מיט שוויס פון מיר דער- לעפען צו זעהען אן שטיקל אויפן ברויט, און דער תורה זאגט זיך, און אזוי בעשריפען... וואלט דאך טאקי ביי די, וואס גלויבען גישט אין דער תורה בעראשט אויסקומען אפציעל גרינגען, כאטש-א-סאך.

כאטשען האט אליין געלאפט פון איהרע רייד; זי איז באבערענגען לאבען הייל און לאבען האט זי געהאט אמנה; און לאבען האט כאטשען דערקענט איהרע אייגענע יונגע און פרישע יאהרען, און סאכטער גרויס ווי לאבען האט זי און שטיצעל - לאכט די סאכטער אין די פויסטען, ווען די מאמע בעט, די זאל קומען אהרן אויסן ווינטער, און לא- בע - איהר, די לאבע!

פארזעטווערען רופט כאטשען באך עפעס:

— לאבע, זאלסט מיר געווען זיך; כ'ביין דאך אויך אמאל געווען א מירדל; געווען אין זיינע יאך רען; מע האט מיר אונגעווינען אויף מירן שמערלעך טאכטער-מאמע האבען מיר אויף איהם אונגעווינען האט עס מיר גענומען... זאג מיר, זאלסטו מיר גע- זעהן זיך, ווי איהר, וואס דער עלטערער ווען קאנאוואסקיס - מע האט געשמעקט אן מע וועט אויסרעדען די וויין, וועט'ן פרייאווען איינער חת- גה... אבער גאר, אן ער בעהם אין איהר זיט גאס געשטען אויפן דער אבדערען זיט; וואס פאר א געטער יאהר האט עפעס א שווארצע קאפן געלא- זען דערמאנען צווישען איהר?

לאבע האט אפגעשעלעט די אקסען, אפגענוען מען כאטשען און אריינגעלאכט און איהר נאכמישער ברויט אריין.

— איהר, תברטע כאטשען, ווי קומען עס צוגאייך אונזלעכע מחשבות?

— אלע אבערן געשמעקט אן צוגאייך וועט'ן פריאווען חתונה.

— ווי קומט עס צוגאייך איהר זאלט גאר בלויבען אזא זאך?

— ווארען וואס דען, ביסט איהם גישט ווערען? אדווא ביין איהר גישט ווערען.

— די זאלסט עס זאגען!

— איהר, פון א בורשוויקע און ער - דער פרא- לעטערער...

— מ'זאל; גישט דאס און מסתמא די מעשה.

— מאכט מיר גישט חתונה אזוי פריה, תברטע כאטשען, פארוואס פרגינט איהר מיר גישט, אין זאל אמנה אן מירדעל?

— אונזערער פערשטעטע עפעס אדערס - האט כאטשען ווי צום ערשטען מאל געוואלט בערטאט טען לאבען - כ'קוק דין אן, אמאל פרעגט זיך מיר מירן הארץ אויף דיר קוקענדיג; און אמאל טוט מיר וועה מירן הארץ, וואס אויף דיר נעבעך איז אויס- געפאלען צו שלעפען זאך יאך.

ווידער בייס אנהויב

האזאלסקי וואס האט דעם ערשטן ראש-השנה ביים דאווען געחלשט, האט א סך צער געהאט פון דעם, וואס דעם אבדערען סאך ראש-השנה איז איהר בערע ארויס אקערען. ער זיך איינציגער, האט עס געזאן. ס'הארץ האט ריידען געשראקען, זי האט מיט איהם גישט געווען ווערען דעם גישט גערעט; זי האט מיט איהר מאן, מיט זייער דעם שמיר, אויך גישט געוואלט ווערען בעטער אזוי, וואס זי געטראכט. דאס וואס איז שוין אויסגעקאכט קען מען צוריק גישט אריינגעקומען, דערפאר האט די מאמע רי- דער מסתער צער האט ער ליכטפול זיך פערקל- פון אליין ערענען אין פעלד, אבער אקערען איז ער גישט אריינגעקומען, דערפאר האט די מאמע רי- זעל איהם געפענטען און הארען. איהר בערע, ווי צו וועלען פערגיגען פאר דעם צען וואס ער האט דער מאמען אבערען, האט ער דערפאר שמחת תורה, מען דער עולם האט געמאכט אן אלס, און ארויס אין א פענעלע - האט ער, יוסף, סמקע און לאבע אויך מיטגעקאכט.

איבער איז בערע שוויגענדיג; און איז אין זיך אן אריין; ער געהט באך די אקסען וואס פאלען און צייען גלייה דעם אקער. דער אקער איז גוט איינגעשטעלט און פערעכט גישט די פלייצע אליין טוט ער עס; ער האט אמאישע אונטער-אפארן טאכטער-זאכטען פון דער קושטע, כדי ער, בערע, זאל מלייפען אליין, אן סך מחשבות בוייערען; אן סך ספקות קומען אויף, ער האט גישט קיין אמנה און געווענען שטעטלעך קרעמען, אדער בעל- מלאכה, ס'איז באך מעהר צוה, וואס דער געווענען גער קרעמען איז אין פעלד מעהר בריה ווי דער גע- ווענענער שטסטער און שווער, ס'איז בערע; אן געווענען קרעמעלעך וועלען אלץ פערקויפען; וועלען קיינמאל גישט קוקען אויף דעם סאווערען- מאסט ווי אויף צוגאייבער, דער שווייטער מלוכה, וואס איז באך אויסען גוטס פארן סאווערע טיישען פענענען...

די פערזע-פערלדער זענען געווען א דריי הייערס דערווייטער פון די קאנאוואסקיס. די ברי- דער-פערלדער האבען זיך געגרעניצט מיט די אסטרא- ווערס. כאטשען אסטראווער האט ביי לאבען געוואלט דערזעהען וואס מיר איהר אין הארען טוט זיך איינטער ביים אקערען, ווארען האבען זיך דווקא אד- רויט אין פעלד א מונטערער און די אקסען האבען איהם גוט געפאלט. ער האט געוואלענעט צו שפא- בען אין אקער די פערד. אגב, האט ער דעם פאמע ליכען באגן פון די אקסען אן סך ליבער געהאט ביים אקערען. שמערעל אסטראווער האט זיך גישט גע- קענט אליין אריינגעלעפען; איהם איז באך אלץ גע- קומען צוהילף דער אינסטרוקטאר. אבער ס'איז כא- טשען און שווער גייערען האבען זיך געשפירט יונגער אין פעלד. כאטשען האט זיך גישט געקענט אפזייען ווען לאבע האט ביי ווארען איבערגע- מען די אקסען; און איהר, נאכ-צאבען האבען די אקסען באך גוט פערשטען, געווינגען דעם אקער, וויגענדיג שווער די קעס היך-און-דער און טעל דעם יאך וואס האט געפאלדענעט דעם באקען. וואווע איז ארום צוהיים זיך אפרייען און לאבע האט דעם געשפאן איבערגענומען.

די זון איבער קריימער טעפ, כאטש שוין דערווייטערט, האט נאך אלץ ווערדיג געוואקסט וואס סאך און געמאכט פערקעטען אין דער באפעני- קייט פון ווינטער. דערפאר זענען שוין די בעסטע גע- ווען קיהלע און ס'פרייסע, דאס האט די באפעניס לייכט פערזענעלט און פעהרגאנגען די ספעציעש וויסטיקען, עטליכע צום שוין געפירטע ון גענען, אבער גישט גענוג, אפגעוועיגען די ערד פאר ווי צוהאקסאנ.

— ווי גוט די ערד האט געקוקט צום מענשען, ווען מיר זענען אלץ אונגעקומען און אנהייב פריה- ליגן אלץ און דעמאלט פון דער ערד געקויפען; ס'האט זיך געלויבט אן סע וועט שוין גאר קיינ- מאל גישט אויסגעווען צו שפראגען פון דער ערד, און איבער, זאלסטו מיר געוונן זיין, לאבע, ווי די ערד האט אונז צוגען אין זיך אריינגענומען און געוואלטען... מיינסטו טאקע אן מיר וועלען איי- בער פערזיען ווייך אויסן וויבער, ווען עס די ערד אפגעבען צוריק?

די גוטע מאמע כאטשען אסטראווער וועמען קיי- מעס קינדער האבען גישט געוואלט קומען פון שטעטלע ווינטערען אין סעסע - זי האט צו זיך גע- טאליעט לאבען זעהר אקט; איהר הארץ האט זיך גע- שראקען ווען דער ווערען האט אונגעוואלען אונזער- צוגיין, ס'איז איהר באך געלעגען אינגען דער ליי- טערער גרינער פריהליג, ווען פון דער ערד אן רויט האט איהרער ווארעלע דערזעהט און געשיקט זיינע פארזענען צום דרויסען, די וועק אדער פערזיען וויין, וואס איבערערען איבערונדערער האט אין פריהליג בייס. אקומען געטראפען אויפ געזאנגען זאכטען אן ברין - איז איהם געווען גלייך ווי די בריכה פון דער ערד און איהם אריינגעקומען פערנענען; ער האט געהאט אמנה און דער ערד. איבערען האט מאמע'רער זיך געקליבען ליינען אלע ווארבלען שאפען אויף א ווינטער-לאנג. די פלאג צען, די שפראגענען, אנהייבענדיג פון דער-ענדיגען קראך, ביי צום פשוטען גראז, און שוין פערקלעט און צעריקענטע געווארען; מעהר גישט דער הא- בער ביערער פאלק, האט מיט זיינע שטאלע בלעטלעך זיך געוילדערט דאן-און-דאסען. וועלען וואס א געבאלדען בלימעלע האט א קעפעל צווייט- געשטעקט צופאפעס א טיילן, וואס מיכטיקע האט זיך אונגעוואמעלט.

אקערען האט מען אייבער בעראשען ווי אין מריהליג. מען האט געוואלט אקערען צו פער- זיען וויין, וואס זאל אויספירען ביזן שניי-טאל, און אזוי ווינטערען אונטערן שניי - ווינטער-תבואה, מען האט אויך בעראשען צופאפען יונגעריד און דעם אויסגעווענע פנים פון דער ערד זאל בליי- בען ווינטערען און זיך גוט אויסלעכטערען, כדי ווארבלען אמאניטע זאלען צעפאלט ווערען - טון, האבען אמנה אן דאס וועט בארענגען שפע אין דער רייטיגער צייט.

די קאנאוואסקיס שפחה - ווי זי איז געבאנגען דעם ווען אנטקעפן - אזוי אויך איבער, זע- נען די קאנאוואסקיס שווינגענדיג געווארען און דער געדאנק איז גען צוריקט האבערענגען, ווייזעל

פרייטאג
8
5
כסלו תרצ"ד

דעצעמבער
זון-אויסגאנג 7.33
זון-אונטערגאנג 3.24

ליכט-צינדען: 3.10

דיכטער, ארטיסטעז און הינסטלער

פון ווארשא, ווילנע און לאדז

וועלען זיך בעטייליגען אין דער בראדערזאן-אקאדעמיע מיטוואך, דעם 20-טען דעצעמבער, אין פילהארמאניע-זאל

די אלע אויסגעצייכענע אנטווארפער פון דער ווייס גיטע אויס די גאנצע רשימה פון די קרעפטן, וועלכע וועלן בעטייגען די גראדזערע זיבל-פריערונג, דאס גענוצט פראגראם וועט צווישן פערזענלעכע ווערן.

אין דער פילהארמאניע זאל וועט זיך בעטייליגען אין פראגראם פון דער פריערונג, דאס וועט זיכער דערפרייען דעם גרויסן פולם פון זיינע אויס-ריכטיגע פערזענלעך, ווייל וועט ווייסט עס גיטע אז בראדערזאן איז איינער פון אונזערע אויס-געצייכענטע רעזיטאנטן, אז זיין פראגראם פון די אייגענע אדער פראגראם זאכען איז שפע-דיג א בעציהונג פון יעדער ארטיסט-קאנגרעס-לעזער אונטערזעהנדיג?

צענדער האמאריסט דער טונקלער וועט רעדן ריזען אויף זיין אופן און שטייגער. עס וועלן קומען די רעדאקטארען זאמן מילעל און וואר-מאן, י. מ. גיימאן און אנדערע.

פון דער לאדזער זשורנאליסטישער משפחה וועלן זיך אין דער אקאדעמיע בעטייליגען די רעד. רעד. י. אהנער און לאזאר פוקס.

אין קאנסטאנטינאפאל וועט אויסטרעטן די גענעאלע יודישע ארטיסטעס רחל האלבער, וועל כע פיערע גיטע טרוםפון און ווארשא. זי וועט ארויסטרעטן אין אייגענע פון די שעהנטע גר-מערען פון איהר אויסגעווענע רייכען רעפער-טואר. מיר וועלן האבען די געלעבטע צו הע-רען אונזער לאדזער קאנסטלען דא"א סקרי, וועלכע די קריטיק האלט בייס היינטיגען טאג פאר איינער פון די בעסטע זינגערס אין דע וועלט.

די פירעליכע אקאדעמיע לכבוד דער צוואנ-ציג יאהריגער ליטעראַטישער טעטיגקייט פון זיכער טער משה בראדערזאן וועט זיין דער העכסטער פונקט פון אונזער ליטעראַטיש-קאנסטלערישען טע-זאן. דער ארגאניזאציע-קאמיטעט פון די זיבל-פריערונג האט שוין די פערזענלעכע פון א גאנ-צער רייה פון אונזערע אגעווענעסטע ליטע-ראַטען און ארטיסטען מכוה זייער אנטויל אין דער אקאדעמיע. מיר וועלן האבען די געלעבטע זייט צו הערען דעם ליבלינג פון דער יודישער ליטעראַטור, סענאלאָאָוטשן. מיט רעפערטען ווע-לען ארויסטרעטן דיר שפער און זלמן ריווע, מיט זיינע קאנסטלערישע וויזיעס וועט זיך טיילען דער באלאדען-דיכטער אונזערע איציק מאנאָע, וועמענס אויסטרעטן אין לאדז האבען שטענדיג ארויסגעפירט דעם גרעסטן אָנזעהן. דער גלעז-אויסגעצייכענע נאָאליע קאמיטעט פון זיכער טער משה בראדערזאן וועט זיין דער העכסטער פונקט פון אונזער ליטעראַטיש-קאנסטלערישען טע-זאן. דער ארגאניזאציע-קאמיטעט פון די זיבל-פריערונג האט שוין די פערזענלעכע פון א גאנ-צער רייה פון אונזערע אגעווענעסטע ליטע-ראַטען און ארטיסטען מכוה זייער אנטויל אין דער אקאדעמיע. מיר וועלן האבען די געלעבטע זייט צו הערען דעם ליבלינג פון דער יודישער ליטעראַטור, סענאלאָאָוטשן. מיט רעפערטען ווע-לען ארויסטרעטן דיר שפער און זלמן ריווע, מיט זיינע קאנסטלערישע וויזיעס וועט זיך טיילען דער באלאדען-דיכטער אונזערע איציק מאנאָע, וועמענס אויסטרעטן אין לאדז האבען שטענדיג ארויסגעפירט דעם גרעסטן אָנזעהן. דער גלעז-אויסגעצייכענע נאָאליע קאמיטעט פון זיכער טער משה בראדערזאן וועט זיין דער העכסטער פונקט פון אונזער ליטעראַטיש-קאנסטלערישען טע-זאן.

דעלעגאציע פון סעווא-ארביי-סער אין ווארשא

(2) בעסטען איז ארויסגעפארען קיין ווארשא א דעלעגאציע פון סעווא-ארבייטער, וועלכע וועט ארויסגענומען ווערען אויף א ספעציעלער אוי-רענען דורכ'ן מיניסטער פאר געוועזענע ליטע-ראַטען, ה' הויזען.

די דעלעגאציע וועט פארשעלען דעם מי-ניסטער א ברייטען מענטשלאך, און וועלכע עס ווערט געשילדערט די פערזענלעכע ליגע פון די סעווא-ארבייטער בעת'ן טיטען סעוואן.

„בנות“ שפרינגען פון די פענסטער...

(2) עהרנבעטען, ווי מיר האבען געזאגט, איז א געוויסע נאָאליע קאמיטעט פון א קריגעריי מיט איהר חתן ארויסגעשפראכען פון א פענ-טער און זיך צופראַכען בירע פיס.

איצט איז ווידער געשעהן אזא עהנליכע געשעה מיט דער 20-יעהריגע נאָאליע שולד פון דארף דאמבראווא, אויף כוונ, וועלכע האט זיך געטען צוקריג מיט איהר חתן און וועלכע האט זיך און אויך ארויסגעשפראכען פון ערשטען שטאָן. מיט א צובראָכענע פוס האט מען זי אָפ-געמירט אין ראַגאָאָשער שפיטאל.

אפטייען היינטיגע נאָכט-דיזשורען

א. דאָנער ווערענער 157, ה. גרענאָאָסקי 111 ליטאָאָד 15, ס. גארזין (פילוסאָפיע 54), י. כאַנדזשניסקי (פיעטריקאווער 165), ה. רעמבט-לינסקי (גרוזשע 28), א. שימאָנסקי (שענד, זשענע 75)

ד"ר הענריק האומאריי וויצע-פרעזענט פון יודיש-ן סאלא איי סיים ווענען דער פויליש-פארעם-איינישער ריז

דעם געדאָנק צו שאַפן א פויליש-פארעם-פרייע ליגע האלט איך פאר דעה א גיליכען. די צאהל יודישע עמגרעאנטען, פוילישע בירגער קיין פאָלעסטינע וועקסט אונאויפהערליך און די ענטוויקלונג פון פאָלעסטינע, איהר אויסצורעוועה-ליכע ווירטשאַפטיכע פונדאָטעריאָלונג, מי-דייטיגע צייטען, פערפעקטיגע די איבערזייגונג און די צאהל טויזנטער, סחורים און אינדוסטריעלער, האט זיך אָנגעפאָרן פאר וויערע פראָדוקטע אין די בירע לענדער, וועט בערייטען זיך פערגרע-טערען.

דער ערפאלג פון דער ליגע איז דעריבער אַ נאָטירליכער אַ הויך דעם איז שוין דער פאָקט אַליין, דאָס א פוילישער בירגער קאָן קומען צו די ביר-עס פון פאָלעסטינע אויף א פוילישער שייך - א גענוגענדער בעווייז, דאָס די מאַסגעפערטע פאָק טאָרען אין פוילען איז געגאנגען אין דעם, אָנ-צוקניצען און פערפעקטיגען פערסען, פאָליטישע בע-ציהונגען צווישן פוילען און פאָלעסטינע.

דיר הענריק האומאריי.

יעדעס געוועל פון בעזיצען א „צענניקה“

ספעציעלע האמיסיעס וועלען דוסטרירען די קראַמען

די פראַנצע וועבען „צענניקעס“ איז ווידער געוואָרען אַקטועל.

ווי דער צענטראַלער קליינע-דילער פער-אין, באַמאָסקע 15 מיט אונז איבער, וועט אין בקרוב א ספעציעלע קאמיסיע פון פארשטעהער פון סטראַסאָווא, מאַניסטראַט און פאליציי-לוי-טוריען די געוועלבער, צו זיך פּווענען צענניקעס. מיר צו פערמיידען געלערשטראַכען דאָרפן אלע קראַמען פארזעהען זיך מיט צענניקעס וועלכע קאָסטען א פאר גראַטען.

דער צענטראַלער קליינע-דילער פער-אין, פאַר-מאָסקע 15 בעמיהט זיך, אז די קאמיסיע זאל גיטען אַלסטערען די געוועלבער, אייגענע פּע-איינען רי-זען.

די פליכט פון די צענניקעס פּעסעליע אין דעם, פאַר אַיף אלע אַרטיקלען, וועלכע זיך אין געשעפט, ווי אויך אין דעם שווייטער-דאָרפן אָנגעלעבען ווערען די פרייען און אוי-טער דעם אויסהענגען א צענניק. די צענניקעס דאָרפן זיך געדוקטע אָדער געשייגענע מיט טינט אין איין פארמאָט אין דער גרויס גיטע ווי-דער.

די פראַנצע וועבען „צענניקעס“ איז ווידער געוואָרען אַקטועל.

ווי דער צענטראַלער קליינע-דילער פער-אין, באַמאָסקע 15 מיט אונז איבער, וועט אין בקרוב א ספעציעלע קאמיסיע פון פארשטעהער פון סטראַסאָווא, מאַניסטראַט און פאליציי-לוי-טוריען די געוועלבער, צו זיך פּווענען צענניקעס. מיר צו פערמיידען געלערשטראַכען דאָרפן אלע קראַמען פארזעהען זיך מיט צענניקעס וועלכע קאָסטען א פאר גראַטען.

דער צענטראַלער קליינע-דילער פער-אין, פאַר-מאָסקע 15 בעמיהט זיך, אז די קאמיסיע זאל גיטען אַלסטערען די געוועלבער, אייגענע פּע-איינען רי-זען.

ערשטיקט געווארען פון רייד בעת דער נעכטיגער שרפה אויף דער ישנאווסקא-גאס

וועכטער פון דער סטאַלאַניע, דער 61-יעהריגער ראָמאַן פּערמאַנעק.

דער פּערמאַנעק-קאָמפּאָזיט, דיר גראַדע מאַן האָט גלייך בעפּוילען איהם אַפּאַרעטעווען, אָבער אז די פּערמאַנעק האָבען, אָנגעזענע אין גאַמאַסקעס, איהם געפונען, איז ער שוין געווען טויט - דערשטיקט פּונם רייד.

מ'האָט איהם אַרויסגענומען אין דרויסען, און איבערגעפירט אין פּראָזעקוטאָריעם.

דאָס איינלעשען די שרפה גופא האָט געדויערט עטליכע שעה, אָבער ס'איז קאַמאָ וואָס געלונגען אַן מיט'ן פּיער' זענען אַוועק בירע שטאַקען און טיילווייז דער פּאַרע-זאַל.

די דערווייליגע אויסטראַשונג האָט פּעסט - געשטעלט, אז דער וועכטער פּערמאַנעק האָט פאַר-טאַנס איינגעהויבט אין אוינען אויפ'ן פּאַרע, און אַליין איז ער אַוועק אויף די אויפערשטע שטאַ-קען. ביני לבני זענען אַרויסגעפאלען קיילען פון ברענענדיגען אוינען, פון וועלכע עס האָט זיך אָנגעפאַסט דאָס געוויקל-אַפּפאַל.

וועכטער פון דער סטאַלאַניע, דער 61-יעהריגער ראָמאַן פּערמאַנעק.

דער פּערמאַנעק-קאָמפּאָזיט, דיר גראַדע מאַן האָט גלייך בעפּוילען איהם אַפּאַרעטעווען, אָבער אז די פּערמאַנעק האָבען, אָנגעזענע אין גאַמאַסקעס, איהם געפונען, איז ער שוין געווען טויט - דערשטיקט פּונם רייד.

מ'האָט איהם אַרויסגענומען אין דרויסען, און איבערגעפירט אין פּראָזעקוטאָריעם.

דאָס איינלעשען די שרפה גופא האָט געדויערט עטליכע שעה, אָבער ס'איז קאַמאָ וואָס געלונגען אַן מיט'ן פּיער' זענען אַוועק בירע שטאַקען און טיילווייז דער פּאַרע-זאַל.

די דערווייליגע אויסטראַשונג האָט פּעסט - געשטעלט, אז דער וועכטער פּערמאַנעק האָט פאַר-טאַנס איינגעהויבט אין אוינען אויפ'ן פּאַרע, און אַליין איז ער אַוועק אויף די אויפערשטע שטאַ-קען. ביני לבני זענען אַרויסגעפאלען קיילען פון ברענענדיגען אוינען, פון וועלכע עס האָט זיך אָנגעפאַסט דאָס געוויקל-אַפּפאַל.

(2) אויף זשאָווסקאָ 90, אין דעם 2-שטאָד-קיגען בנין, וואו עס געפינט זיך די מעדיאנישע סטאַלעריי פון דער הימע, ראַשינסקי און זשא-לעצקי, איז בעסטען אַרומ 7 אינדערפריה אויס-געבראָכען א גרויסע שרפה.

א פּערבייגענער האָט בעמערקט די קוילען רויך, וואָס האָבען אַרויסגעלאָרען פון די פענ-טער.

זאל פילהארמאניע טעל. 213-84

לאנערשטאג, דעם 14 דעצעמבער 1938, 8.30 אָנזען

וועט שפילען די גענילע פירטע-שפילערין

Erica MORINI

עריקא מאריני איז א סענסאציעלע דערשיינונג פון די לעצטע 20 יאהר. די דאָזיגע פירע-שפילערין איז פון א וואונדערקיינד געוואָרען א וואונדער-באָרע אַרטיסטין, וועמענס שפילען רייסט מיט און איבערשט די צוהר-רעד. זי איז די קעניגין פון די פירע-שפילערעס, און איהר טעכניק און טאן איז פון אַזע מיין אַרט. אַז עס וויל זיך נוד-איטרווען: געהט, בעוואונדערט און לערנט זיך Erica Morini איז א גענילע פרוי, וואָס האָט צו זיך גיטען קיין בלייבען, יעדער קען-צערט איהרער איז אַ נייער טרוימפּ.

בילעטען פּערקויפּט די קאַס פון פּילהאַרמאַניע.

פערוואונדעט דער רעגירונגס-קא-מיסאר פון טאמאשאוו ביי א צוואמענשטויס פון צוויי אויטאם

Dr. **Wolkowski**

4 צינער-גאס 4, טעל. 216-90

נעמט 10 אין הויז - און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע אויפנאָמט-שעה'ן פון 8-1 מיטאָג און 5-9 אָנזען.

(2) עהרנבעטען אין אָנזען די געפאַהרען פון וואַרשא קיין טאַמאַשאָו א פּאַסאַזשיר-אויטאָבוס. הינסטער דעם שטעטל גארזשין איז דעם אויטאָבוס ענטקעגענגעקומען אַ לאַס-אויטאָ-גע-לאָרענט מיט איינערע שטאַבעס. וואָס געהערט צו אַנ'איטאַליענישער בוי-געוועלשאַפּט.

ביים אויסמיידען דעם כּאַסאַזשיר-אויטאָ איז געשען אַנ'אומגליק.

די איינערע שטאַבעס האָבען געטראָמען איהם פּאַסאַזשיר-אויטאָ, און צוויי פון זיי האָבען

(2) עהרנבעטען אין אָנזען די געפאַהרען פון וואַרשא קיין טאַמאַשאָו א פּאַסאַזשיר-אויטאָבוס. הינסטער דעם שטעטל גארזשין איז דעם אויטאָבוס ענטקעגענגעקומען אַ לאַס-אויטאָ-גע-לאָרענט מיט איינערע שטאַבעס. וואָס געהערט צו אַנ'איטאַליענישער בוי-געוועלשאַפּט.

ביים אויסמיידען דעם כּאַסאַזשיר-אויטאָ איז געשען אַנ'אומגליק.

די איינערע שטאַבעס האָבען געטראָמען איהם פּאַסאַזשיר-אויטאָ, און צוויי פון זיי האָבען

קראַנץ-סינא-שעאַטער

ZACHETA

זגענדזשער 26

היינט און פאַרנו. טענו

די שטעטע אונגאַרישע קלענע-פּראָדוקציע

„אונגאַרישע ליבע“

אין די הויפט-רעלען:

Rose Barsony און Tibor Holmay

— II —

EWA

דער זאָך איז צענטראַל בטהייצט. אָנהויב פון די טעאַמען טעגליך 4.30 נ'מ שבת און זונטאָג-12.80 א זינגער היינט

פילהארמאניע-זאל

20 נארומאווישטא 20

ליידי ערליי לאנדאן פון לארד רידינג, ג. וויצע-העניג פון אינדיען

בילדעטן שוין צו בעקומען אין ציוניסטישען שטודיום, שווייטשע 29 און אין פאג פון דער אקאדעמיע ביי דער קאסע פון פיליפארמאניע

קרן-היסוד

א גרויסע אקאדעמיע ליידי ערליי לאנדאן

די דעקטאר פון "קרן-היסוד" אין ירושלים

אויף וועלכער עס וועלן פרויסטירעטן מיט רעדעס:

צום 50-יגער יגער ליטערארישן יובל פון שלום עליכם

אויף אין לאנדאן ווערט היינטיגען שבת געפירט דער 50-יגער יגער ליטערארישער יובל פון שלום עליכם. מארגען שבת 5 פארבאסט קומט פאר אין דער יידישער געזעלשאפט פאר לאנדקענסשאפט, וואל-טשאנסקא 35, א ליטערארישער פארבאסט, בער ווימעט דעם אונטערברענגען שריפטשטעלער שלום עליכם. עס וועלן זיך בעזייליגען א צענדליגען פון קראפטיגע, און גאלדשטיין און מ. פלאווער.

מארגען דעפערענץ פון ד"ר ח. שאשקעס

אין דער יידישער געזעלשאפט פאר לאנדקענסשאפט וועט מארגען שבת אוועק דעם בעקאנטער וועלט-רייזענער ד"ר ח. שאשקעס האלטען א גרויסען רעפערענץ אדום: "אין 4 וועלט-טיילען".

צו דער חנוכה-פייערונג

אויף דעם חנוכה טאג, וועלכע די צוויי גרעסטע תעודות פון א"י זענען זיך געווען, וועט ד"ר ח. שאשקעס פיליפארמאניע וועלן זיך בעזייליגען חשבונע רבנים און פערזענליכקייטען, ווי דעם הרב לעווין, הרב לויא (פרעשיב), הרב הירשעוויץ (סאווארנע), הרב יצחק מילר לעווין, דעם מינצבערגער פריערע פון קהלה-ראט, האטמ. פישעל ליבערמאן א. א.

שבת-חנוכה וועט דער חזן משה פרייס דאוונען אין פילהארמאניע

אבערשטע פרייסענאכט, דעם 15. דעם 15טן וועט דער בעוואוסטער חזן משה פרייס מיט דעם ציטייל פון א גוט-אויסגעוויקענען כנור, בענען חנוכה-ליכט, דאווענען קבלת שבת און צומארגענס שחרית און מוסף. די חנוכה דערפון איז בעשטימט פאר אונטערמיטלע האנדלעכער.

א גרויסער קאנצערט בעוויידמעט דער יידישער מוזיק

מיטוואך, ד. 13. דעצעמבער, ה.ג. (1-12) טאג חנוכה) קומט פאר אין פילהארמאניע א גרויסער קאנצערט פון "שי" געוויימעט דער יידישער מוזיק דער "שי" סאל, וועלכער האט זיך קונה-שם געווען מיט דיגע גלענצענדע אויסהערונגען פון דעם קלאר טישער מוזיק, האט אבער ביי היינט באן ווערן צייט געוויימעט דער יידישער מוזיק. דער פארשטענדער קאנצערט וועט זיין דער ערשטער פון דעם זאג, וועלכער וועט זענען א געזעלעכע אלע מיט-לייבאבער צו דער יידישער מוזיק אין דער קינסטליכער אויספיהרונג פון לאנדאן "שי" סאל.

אומאפעדישער אנשטארט

בראטעווען, גארטעטען, און אומאפעדישער אנשטארט פאר דעם יידישן פאלק. און ווערט אומאפעדישער אנשטארט פאר דעם יידישן פאלק. און ווערט אומאפעדישער אנשטארט פאר דעם יידישן פאלק.

publ. Villy Simonović פיעטריקאווער 119

שטאט-ראט-וואהלען אין לאנדאן זענען נאהענט גרויסע האנפערענץ אין לאנדאן "בעבע-הלוב"

אין לאנדאן, בעבע-הלוב איז ערשטענס פארגעקומען א גרויסע קאנפערענץ פון פארשידענע הער פון געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס און, בעבע-הלוב, געוויימעט די באוועגונג וואהלען צום לאנדאן שטאט-ראט, צו דער קאנפערענץ ווען גע-קומען איבער 100 פערזאן, צווישען זיי אויך די דען, וואס רעפערענצירען די אינדוסטרי-האנדל און האנדלעך. ווען די שטאט-ראט וואהלען זענען דערפאר געווען: דעם וויילטשענסקי, דער הא-לעסקי און דער פלאנסקי.

פערזאמלונג פון פאבריקס-דעלעגאטען געגען דעם איינפיהרער די 48-שעה'יגע צרבייטס-וואך

דער צענטראלער געזעץ פון דער יידישער אונטער-פארזיך פון דעם שטעטקאנסקי, פאבריק-און פערזאמלונג פון פאבריקס-דעלעגאטען (אין לאנדאן) פון א.ק. ה. ג. אויף באוואוסטשא 50) זענען ווערענדיג דער פראגע פון פערזענליכען מיטן 1 יאנאר די צרבייטס-וואך פון 48 שעה.

פאר 20 טויז. זלאטעס מאנופאקטור פערברענס געווארען אויף א לעסט-אויטא

וויפיל ס'האט זיך געלאזט האפען די אויטא דיגע אפערעטענעס פון פליגער. 5 בילדען סחורה זענען אבער צוזאמען מיטן אויטא אויפן מיטן רויך. דער הייז בעטרעפט אבער 20 טויזענט זלאטעס.

דער אידעאל פון היינערער זענען די גילוען "Tytoniówki" צו פערלאנגען איבעראל.

פירטשאפט געווארען פון "מחזיקי חולים"

דער פירטשאפט פון "מחזיקי חולים" (קליניק) 120 איז בעקאנט די לאנדאן יידישע בעזעלענדיגע מיט זיין פערשידענע טעטיגקייט, די לעצטע צייט איז בילדען פערזאנען געווען אין אומאפעדישער טאג פון די פאנען פון דער ראיא-מחזיקי חולים דער ליקוידעט פון הילד-קאממעט פאר בילדע-דע קינדער, נעמט די גאנצע אקציע איבער די לאנדאן ראיא-מחזיקי חולים.

עושרער אויף-ישראל פילם "סאפרא"

זיי מיר האבען שוין געמאכט וועט אין די גאנצע שטעט פון דעם יידישן פאלק. און ווערט אומאפעדישער אנשטארט פאר דעם יידישן פאלק. און ווערט אומאפעדישער אנשטארט פאר דעם יידישן פאלק.

פון יידישע טעאטער

היינט פרייטאג, מארגען שבת פליגט און אוועק ווערט דורך דעם בעלזשער אריסטאן בן-ציון וויילער אויספיהרער די 2-טע פרעמיע פון ס'גאל, די גאלדיגע-אנער-חנונה.

פון רעדאקציע

דער סוף פון קאפיטעל פון פרץ היירשפילד האטן, אויף פילדער אין וואנא-גומער פון גייעס פאלקסבלאט.

פאליטישער פרייצעס

(2) דאס קרייזגע-יגט וואס בעסטען פער-השפט די בעזעלענדיגע אין קאמוניסטישער טעטיגקייט:

ארעסטירט א זאקען-פאבריקאנט אלס א בעשורדיגעטען אין א גרויסער שמועז-אפערע

(א) גאן א לענגערע אבסערוואציע אין ארעסטירט געווארען דער זאקען-פאבריקאנט נאיר געל-בלום (פון דער-מאסקוועא 21), וועלכער האט גע-שמאקעלט אמעריקאנער זאקען, און אויף זיי גע-ווערט געמאכט א חשבון, אז ער האט אריבער-פאר-פארשירט אבער 20,000 קילא זאקען, האל די מילכה-פרייטאגען האבען דערפון געהאט א גרויס אויף מיליאנען.

פערזאמלונג פון יידישע ביר-שענהער-פערזאנען

אין אייגענעם לאקאל אויף בארומשוויטשא 3, איז פארגעקומען די יעהרליכע געזעלעכע-פאר-מאלונג פון לאנדאן יידישע ביר-שענהער-פער-זאנען די פערזאמלונג פערט פרייעס. רייכמאן, וועלכער גיט אפ דעם טעטיגקייט-בעריכט. אין דער דער-סקינע ארום דעם בעריכט האבען זיך בעזייליגט פונקט אלע אונטערגעדע.

באכדעם ווי ס'ווערט אויסגעריקט א דאנק דער אפטרעטענדער פערזאמלונג, וועט געווען: א גייע פערזאמלונג אין פאלגענדען צוזאמענשטעל: פרויעס-עקב רייכמאן, וויצע-פרייעס-שלמה עזרי לאוויטש, קאסיר-אברהם אליהו קרישטינסקי, סעקרעטאר-בן-ציון פאזשענשעווסקי, וויצע-אהרן רא זענעווייג, עקאנאם-פסח סטאוואלסקי, שמאל ווייס מאן, יעקל שפער, און אייטשע קערינבלום. אין רעזולטיר-קאמיטעט די ה"ה: יחזקעל סלעפון און מעדעל וויטוואהל. נאכ'ן אבערמען א רייה סארטלאגען ווערט די פערזאמלונג געשלאסען.

שבת-Five o'clock-אין "מאנסיימל"

פון דער היינטיגע פון ערשט-אויסגעגען נאכט-קאנצערט, "מאנסיימל" בעט מען אונז אויף-מערקאם צו מאכען, אז יעדע שבת קומט דארט פאר א סייווא-קלאג מיטן גאנצען פראגראם. פערפליכטענדע קאנסומציע - 1 זל. מיט 50 גראטען.

KINO-TEATR "ROXY"

20 נארומאווישטא 20

לעצטע טעג

דאס וואנאוויג מיידעל די פרעכטיגע

ANNY ONDRA

אין דער פאפולערסטער קאמפדיע רעוויז: KAROL LAMACZ

אין דער מענער-הויפט-האלע

Lucjan Baroux

Miss FLORA

אנהויב פון די טעאטער 4 נאכט. שבת און זונטאג - 12 א זינער ביטאג

אומאפעדישער אנשטארט

בראטעווען, גארטעטען, און אומאפעדישער אנשטארט פאר דעם יידישן פאלק. און ווערט אומאפעדישער אנשטארט פאר דעם יידישן פאלק. און ווערט אומאפעדישער אנשטארט פאר דעם יידישן פאלק.

